

ИЗДАТЕЛ

научно списание

Том XXI, книжка 1, 2019

PUBLISHER

scientific journal

Vol. XXI, Issue 1, 2019

ЗА БУКВИТЕ
ДО ПИСМЕНОСТЪ

Профил на списанието

Списание „Издател“ публикува научни текстове във всички исторически практически и теоретични области на книгоиздаването в България и чужбина. Целта е списание „Издател“ да се утвърди като национален и международен научен форум, който чрез висококачествени авторски изследвания и рецензии на български и английски да отразява целия спектър от теми, отнасящи се до създаването, възпроизвеждането и употребата на книжни продукти. За да постигнем високо качество, редакционната колегия ще разчита на принципите на професионалния подбор, независимата оценка и системността на издателската процедура. Основните тематични рубрики на списанието са: Към читателя; Практика и опит; История на книгата; Теоретични аспекти; Нови подходи и иновации; Рецензии и анотации; Писма до редактора.

Списание „Издател“ започва да излиза през 1994 г. по инициатива на група интелектуалци. В периода 2003–2018 г. списанието излиза като съвместно академично издание на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и Университета по библиотекознание и информационни технологии. Негов дългогодишен главен редактор е проф. Лъчезар Георгиев. От 2019 г. списанието се издава самостоятелно от издателство „За буквите – О писменехъ“ при УниБИТ.

Изпращайте вашите въпроси, мнения и предложения на: publisher@unibit.bg

Journal Scope

The Publisher journal aims to publish scientific publications related to the historical, practical and theoretical aspects of book publishing in Bulgaria and abroad. The aim is to establish the Publisher journal as a national and international scientific forum, which through high quality academic papers and reviews in Bulgarian and English to reflect the full range of topics related to the creation, reproduction and use of literary products. In order to achieve high quality, the editorial board will rely on the principles of professional selection, independent blind evaluation and systematic publishing procedure. The main thematic rubrics of the journal are: Editorial; Practice and Experience; Book History; Theoretical Aspects; New Approaches and Innovations; Reviews and Annotations; Letters to the Editor.

For questions, suggestions and collaboration: publisher@unibit.bg

Издатель

Научно списание
година XXI, книжка 1, 2019

Publisher

Scientific journal
Vol. XXI, Issue 1, 2019

ЗА БУКВИТЕ
О ПИСМЕТЕХЪ

ГЛАВЕН РЕДАКТОР

Проф. д-р Лъчезар Георгиев
Университет по библиотекознание
и информационни технологии
Факултет по библиотекознание
и културно наследство
бул. „Цариградско шосе“ № 119, 302
София 1784, България
тел.: +359 889 538 566
е-поща: l.georgiev@unibit.bg

ИЗДАТЕЛ

„За буквите – О писменехъ“
Университет по библиотекознание и
информационни технологии

ДИРЕКТОР

Гл. ас. д-р Диана Стоянова
бул. „Цариградско шосе“ № 119,
ет. 2, кабинет 213
София 1784, България
тел.: +359 879 14 83 85
е-поща: d.stoyanova@unibit.bg

Списание „Издател“ излиза два пъти
годишно: книжка 1 – януари – юни;
книжка 2 – юли – декември.
Формат: 70/100/16. Печатни коли: 5.

С изпращането на текст и
илустрации до редакцията авторът
се съгласява да преотстъпи правото
за публикуването, анонсирането и
разпространението им за нуждите на
сп. „Издател“. Материали, които не
са одобрени за публикуване, не се
рецензират и не се връщат на
авторите.

Собственик на научно списание
„Издател“ е Университет по библио-
текознание и информационни
технологии (УниБИТ)

EDITOR-IN-CHIEF

Prof. Luchezar Georgiev, PhD
University of Library Studies and
Information Technologies
Faculty of Library Studies and
Cultural Heritage
119 Tsarigradsko Shosse Blvd., 302
Sofia 1784, Bulgaria
tel. +359 889 538 566
e-mail: l.georgiev@unibit.bg

PUBLISHER

“Za Bukvite – O pismeneh”
University of Library Studies and
Information Technologies

DIRECTOR

Assist. Prof. Diana Stoyanova, PhD
119 Tsarigradsko Shosse Blvd.,
fl. 2, office 213
Sofia 1784, Bulgaria
tel.: +359 879 14 83 85
e-mail: d.stoyanova@unibit.bg

Publisher Journal is published twice a
year: book I – January – June;
book II – July – December.
Size: 70/100/16. Printed Quires: 5.

By sending texts or illustrations to the
journal Publisher the author agrees to
submit the copyright for publishing,
dissemination and announcing.
Materials that are not approved for
publication are not reviewed and are
not returned to the authors.

The owner of the scientific journal
“Publisher” is the University of Library
Studies and Information Technologies
(ULSIT)

Главен редактор:

Проф. д-р Лъчезар Георгиев
(България)

Заместник главен редактор:

Доц. д-р Любомира Парижкова
(България)
Доц. д-р Васил Загоров
(България)

Редакционна колегия:

Проф. д.ик.н. Стоян Денчев –
(България)
Проф. дн Ирена Петева (България)
Доц. д-р Тереза Тренчева
(България)
Проф. д-р Невила Рама (Албания)
Проф. Агата Вълчак Ниеведомска
(Полша)
Доц. д-р Майкъл Бук (САЩ)
Проф. д-р Каролин Арчър
(Великобритания)
Проф. д.н. Валери Леонов (Русия)
Проф. д-р Александър Циганенко
(Русия)
Веселин Тодоров (България)
Велизара Добрева (България)

Editor-in-Chief:

Prof. Luchezar Georgiev
(Bulgaria)

Deputy Editor-in-Chief:

Assoc. Prof. Lubomira Parijkova
(Bulgaria)
Assoc. Prof. Vasil Zagorov
(Bulgaria)

Editorial Board:

Prof. Stoyan Denchev, DSc
(Bulgaria)
Prof. Irena Peteva, DSc (Bulgaria)
Assoc. Prof. Tereza Trencheva
(Bulgaria)
Prof. Nevila Rama (Albania)
Prof. Agata Valchak Nievedomska
(Poland)
Assoc. Prof. Michael Boock (USA)
Prof. Caroline Archer
(Great Britain)
Prof. Valeri Leonov (Russia)
Prof. Alexander Tsiganenko
(Russia)
Veselin Todorov (Bulgaria)
Velizara Dobрева (Bulgaria)

Съдържание	Contents
<i>Практика и опит</i>	<i>Practice and Experience</i>
Фактори на бизнес средата на книгата. За някои стратегически процеси в книгоиздателската индустрия <i>Лъчезар Георгиев</i>	5 Factors of the Business Environment of the Book. For Some Strategic Processes in the Book Publishing Industry <i>Luchezar Georgiev</i>
<i>Световноизвестни български учени</i>	<i>World Famous Bulgarian Scientists</i>
Елена Нерлих-Златева: En Grand (В чест на 50-годишнината от първата ѝ публикация) <i>Александра Куманова</i>	12 Elena Nährlich-Slateva: En Grand (In Honor of the 50 th Anniversary of its First Publication) <i>Alexandra Kumanova</i>
<i>Книгоиздаване</i>	<i>Publishing</i>
Структури и пазари, свързани с книгата <i>Стела В. Георгиева</i>	34 Structures and Markets, Related to the Book <i>Stella V. Georgieva</i>
Стандартизация на транслитерацията при славянски и неславянски езици <i>Цветелина Накова</i>	45 Standardization of Transliteration in Slavic and Non-Slavic Languages <i>Tsvetelina Nakova</i>
<i>Млади учени</i>	<i>Young Scientists</i>
Познанието като изследване и творчество (За следвания и развиван в новата информационна ера образ на Годишника на българския библиографски институт) <i>Полина Симова</i>	51 Knowledge as a Research and Creation (On the Followed and Developed in the New Information Era Image of the Annual of Bulgarian Bibliographic Institute) <i>Polina Simova</i>
Най-яркият спомен от обучението в университета (благодарствено слово от името на магистрите на УниБИТ...) <i>Северина Георгиева, Иво Георгиев</i>	57 Student Scientific Conferences of ULSIT – The Brightest Memory of University Learning <i>Severina Georgieva Ivo Georgiev</i>
<i>Рецензии и анотации</i>	<i>Reviews and Annotations</i>
„С вяра в добрата си съдба...“ (Рецензия) <i>Георги Николов</i>	64 “With faith in its Good Breakdown ...” <i>Georgi Nikolov</i>
Сборникът интервюта „Споделени слова“ представя видни учени и писатели в България и зад граница <i>Минко Георгиев</i>	69 The Interviews Book <i>Shared Words</i> Presents Scientists and Writers in Bulgaria and Abroad <i>Minko Georgiev</i>
<i>Editorial review</i>	<i>Editorial review</i>
„Българското слово на литературния глобус“ – антология на авторите ни зад граница	72 “Bulgarian Literature on the Literary Globe” – an anthology of Bulgarian authors abroad
Указания за авторите	73 Guidelines for Authors

ПРАКТИКА И ОПИТ
PRACTICE AND EXPERIENCE

**FACTORS OF THE BUSINESS ENVIRONMENT OF THE BOOK.
FOR SOME STRATEGIC PROCESSES
IN THE BOOK PUBLISHING INDUSTRY**

Luchezar Georgiev

University of Veliko Tarnovo "St. Cyril and St. Methodius"

Abstract: *The present research elaborates on the current strategic approaches in book publishing and their projections in the world of printed communications. The study shows how a well-planned, thoroughly prepared and economically feasible strategy can be a crucial factor contributing to the financial prosperity of a publishing house. It also provides an analysis of the publishing industry; provides an account of the distribution processes in book publishing, and the modern trends in publishing management. There is a reference to some leading global events in the sphere of printed communications, as well as some strategies and attitudes. This research is based on the following research methods – reference and bibliography citing, comparative method, analytical method, method of personal empirical observation, etc.*

Prof. Luchezar Georgiev actively draws on his own experience of involvement in the world of printed communications – in his capacity of publisher, editor, head of a printing and publishing house, journalist, writer, author of numerous researches on the book and book publishing, and a university lecturer. Prof. Luchezar Georgiev is the author of 65 scientific, fictional and documentary books.

Keywords: *book; author; publishing management; strategic approaches; factors; book publishing; financial prosperity; publishing house; publishing industry; promotion of the book.*

Factors of the Business Environment

After the book production is released, the publishing house enters the market and is exposed to a number of factors which influence its behavior in the process of transferring the commodity from publisher's warehouses to consumers. Some of the factors are more global, whereas others are related to specific situations, intermediaries, consumers and public attitudes directly interacting with the publishing information.

Factors of the International Market Situation

Whether the publishing house is focused on the home market or its business priorities are the foreign markets, the activities of the publishing house are

affected by important factors related to the international market environment. One of these factors is the international prices of printing materials and supplies which have an impact on the supply of resources. In the past there were several pulp and paper plants operating in Bulgaria, the major factories were located in Mizia and Silistra. They satisfied a considerable part of the needs of the publishing and printing companies along with imports mainly from the Russian market. Today publishing and printing companies rely heavily on deliveries from abroad – paper is provided not only by the Russian suppliers but also by the United States and the countries of Western Europe. Other basic supplies – ink, exposed film, printing plates – are delivered from abroad as well, although there is a company producing them in this country.

Another important factor is the international prices of the computer and printing equipment. The bookstores in Bulgaria as well as the printing and publishing companies are equipped with imported computers, printers, scanners, printing and bookbinding machines despite the local attempts to organize the production of binder machines for small publishing houses. Many printing and publishing companies prefer direct delivery from the manufacturer which is more advantageous but puts higher demands such as excellent command of foreign languages, providing transportation and specialists for installation and commissioning (of the printing machines and the digital print systems).

The situation on the international book markets is an important factor. Although still shy, some Bulgarian publishers have set foot in the book markets mainly in the European countries through participating in international book fairs and bazaars, and establishing private contacts with publishers, booksellers and bookstore chains. Commercial contacts of this kind depend on the prices of competing foreign publishers and the potential interest of consumers in Bulgarian books. Past experience shows there is a certain market niche in the publishing of scientific literature in the most common languages – English, German, French and Russian.

Also, the fluctuations in exchange rates and the changes in the banking environment are important factors in deciphering the market situation. This refers to publishers when they export their book production and import books, printing supplies and equipment.

The market of copyright is a major factor for publishers of translated literature. Contracting and acquiring intellectual property rights may ensure the prosperity of the publishers in this country providing they are familiar with the terms and principles of this type of market, but with insufficient knowledge of that matter, they may get into a difficult situation and incur financial losses.

The factor of legal, political and cultural environment presupposes the existence of laws, regulations, state and political structures that are specific in each country, or similar in the European countries but different in the rest of the world. There are many common elements in the legislation and customs policy of the EU member states. What is important for the successful marketing mission of the publishing house abroad is to have a good knowledge of the legal status

and the political situation of the state with which it will be trading as well as the internal stability and international policy of the state. Religious values, language, ethnicity, the level of education, the attitude of the general public towards books, the level of financial security, family environment – all these indicators should guide the publisher towards a particular type of behavior in marketing during the international events in which the publisher takes part.

Communication should not be underestimated as a factor. The book publisher has to provide opportunities for communication with international partners utilizing the modern means of communication – business correspondence, e-mail, phones and fax connections. With regard to international marketing environment, it is essential to explore the possibilities of infrastructure in the country where the publisher intends to promote and sell his book production – transport links, airports, and railway transport.

Factors of the Domestic Business Environment

General Factors

The state of the domestic business environment is influenced by several factors that have a more general nature and are seemingly beyond the particular market situation in which the publishing house is involved. The following factors have an impact on the market position of the publishing house: population, state of the financial and economic system, political situation, educational and cultural processes, legal structure, technological level of printing and publishing business. The position of the publishing house in the book market and its policy towards the surrounding market environment is determined by the number of the population in the specific country, the sex ratio data, the purchasing power of the population, the juxtaposition of the different social categories, the level of costs and prices, the educational background of the people, and the rest of the demographic and socio-economic characteristics. A similar factor is the banking system of the country. The efforts of the private initiative in the book publishing business can be either stimulated or discouraged by the banks through their credit policy or inaction. The policy of state regulation in the pricing of some types of book productions (e.g. textbooks), the customs duty relief for exports of books by Bulgarian publishers, certain restrictions on the distribution of literature (e.g. books on fundamentalism, books of banned religious sects, books that undermine moral values, child pornography, etc.) are among the legal factors of the marketing environment for the book publishing business. The political processes in society and their stability also affect the business environment providing opportunities for safe and secure investment in publishing and printing businesses and for setting up book outlets, bookstores, superstores, retailers, etc. Another general factor is the development of the printing industry. Bulgaria has a sizeable capacity for offset printing; most of the equipment was imported in the 1980s and 1990s. Privately owned printing establishments continue to be equipped further to increase their capacity and develop technologically. The digital printing equipment is gaining popularity, and in the capital city and the major publishing

centers there are printing houses equipped with digital print systems. Multicolor printing and color exposure have been improved. As a result, the quality of the production has improved, and it has new aesthetic merits and is more convenient to be used by consumers. Thus, the final product becomes a competitive commodity and enhances the reputation of the publisher.

Factors of the Distribution

Consumers are the essential element in the structure of the distribution process. The different types of consumers who have their own tastes, preferences, requirements and interests determine to a greater or lesser extent the policy of the publishing houses, the thematic features of their production, the success of the books and library editions. The use of educational editions in primary and secondary school, for example, requires the creation of textbooks, teaching aids, readers, atlases that have to be delivered in sufficient quantities to meet the needs of the students before the beginning of the academic year. One of the best-selling editions in Bulgaria – university guide books – are on sale in April when there is a high demand for them in connection with the university admission campaigns. Another example is when a popular serial-type show with a high audience rating leads to the publication of the fictional version of the novel on which it is based, and it becomes a great success on the book market while the serial is on the air. Let me give you one more example: a corruption scandal is front pages news in all national newspapers, and the trial is extensively covered by the media. In the meantime, a book containing new facts and disclosures appears on the market – its success is guaranteed as most of the readers and viewers would be happy to purchase the book at a reasonable price. Another case – the publisher launches on the market the translation of a book written by a famous foreign author who is gaining popularity in Bulgaria. The readers themselves are prepared for the success of this edition. Of course what is important for the publisher in such cases is not to miss the boat on meeting the interests of the consumer. Any delay in publishing the book would not be in line with the expectations of the customers and would lead to a loss of profits for the publisher. And here we come to another crucial factor – the stages of distribution, which are an integral part in the marketing mix. The existing literature on the subject provides information about distribution channels (marketing channels) through which the production reaches the consumer. Some of these channels are direct – the commodity, after it has been delivered or received in the warehouse of the publisher, directly reaches the ultimate client, e.g. promotional sales, deliveries through book clubs and book fairs, subscription services for books, ordering books through catalogues, door-to-door sales and sales through the corporate bookstores of the publishing house. In these cases, the marketing department of the publishing house makes direct contact with the clients without a middle man. The other main channel of distribution is to use the services of a middle man. Books are usually distributed by wholesalers. Owing to them the book production reaches more remote areas and places in which the publisher does not have a distribution network.

Wholesalers purchase large quantities of goods receiving greater discount. They resell the book production using their own network which is comprised of retailers engaged in direct sales to customers. The retailers are mostly owners of bookstores and book stalls. They sell books at retail prices receiving discounts directly from the publisher or wholesaler. Retail booksellers maintain a considerable assortment of titles from many publishers, which facilitates customers in finding the book they need. Publishers obtain through them feedback about the demand of books and movement of sales over time, recommendations of the readers concerning the subject matter and layout of the books.

The shipment of the book production is another crucial factor in distribution. Most publishers rely on their own transportation. Major publishing houses have built their own transport links and schemes in the structure of the marketing department (directorate). Smaller publishing houses rely on deliveries by rail, by mail or they use the services of transport companies. Despite the various forms of shipment, the aim is safe and reliable delivery of the book production within the agreed terms. This includes the return of unsold copies which must retain their best condition during the consignment period and on the return journey to the warehouses of the publisher.

The good communication of the marketing department with the bookstores of the publishing house, the wholesalers and retailers in the book trade, and the permanent distribution partners is of significant importance in the book distribution. The capacity of the department and the warehouses to process book orders quickly, the packaging of the books that are to be delivered, the methods of payment, the pricing policy and the promotion of the books play an important role as well.

Retail Outlets and Ways for Book Distribution

In the years of socialism, book trading was reduced to distribution of books which, apart from the tasks set in the commercial plans, had to perform some ideological functions. The management of the activity was centralized and concentrated mainly in the capital city. In each of the former administrative centers, there was a book distribution enterprise comprising two main departments – literature and stationery. The book distribution enterprises in the county towns had several types of bookstores based on territorial and sectional principles. The major towns had Houses of the Book, specialized and mixed bookstores (for technical literature, fiction, etc.), kiosks in residential areas, schools, railway stations and other public places, bookstores, stalls and kiosks in offices and state-run companies. Besides, bookstores for Russian literature operated in the capital city and some of the big towns. The so-called institutional bookstores selling forms and stationery to offices, hospitals and schools operated in the county towns. Also, there were other specialized stores for sheet music and vinyl records, stationery and antiquarian books.

The turmoil caused by the closure of the former book distribution enterprises in the year of democratic transition was hard to overcome. Some of the former bookstores were sold or privatized. Today, there are attempts to set up book trading companies with a wide scope of activities (bookstore chains), and independent bookstores and bookstores of publishers represented in one or several locations also operate in parallel with them.

Bookstore Industry in a Free Market Economy

Several types of bookstores can be distinguished in the conditions of free private enterprise. As a rule, major publishing houses and companies have their own bookstores operating in the town where the seat of the company is located and in some big towns too. These bookstores may also sell the production of other publishers. The problem with this type of outlets is the cost of maintenance (rent, lighting, heating, arranging windows, transportation of the book production and delivery of books from other publishing houses). Therefore, some publishers prefer an intermediate form such as opening company-stands upon agreement with the owners of bookstores especially in locations remote from the seat of the publishing company.

On the other hand, the promotion of the book includes all activities related to stimulating book trade and awakening interest in the edition – advertising, public relations and presentations in front of audience. The promotion is a communicative mix of all the activities undertaken by the publisher to boost sales, raise consumer awareness and interest.

The factors and processes discussed in this article will continue to evolve and be the subject of future research.

REFERENCES

- Georgiev, Lachezar. (2004). *Teoria na Knigoizdatelskia Protsets. Aspekti. Problemi. Tendentsii*. Veliko Tarnovo, St. Cyril and St. Methodius University Press, 232 p.
- Georgiev, Lachezar. (2009). *Kniga i Pечатni Komunikatsii*. Veliko Tarnovo: Faber, 240 p.
- Georgiev, Lachezar. (2013). *Knigozdavane i Pечатni Komunikatsii. Izsledvania za Knigata i Mediite*. Veliko Tarnovo: St. Cyril and St. Methodius University Press, 424 p. with illustrations.
- Georgiev, Lachezar. (2009). *Kniga i Pечатni Komunikatsii*. Veliko Tarnovo: Faber, 240 p.
- Georgiev, Lachezar. (2013). *Knigozdavane i Pечатni Komunikatsii. Izsledvania za Knigata i Mediite*. Veliko Tarnovo: St. Cyril and St. Methodius University Press, 424 p. with illustrations.
- Georgiev, Lachezar. (2014). *Management and Strategy in Book Publishing and Printed Communications*. Sofia: Faber Publishers, 248 p.
- Georgiev, Lachezar. (2017) *Introduction in the Publishing process*. Veliko Turnovo: St Ciril and St. Methodius University Press, 251 p.
- Geizer, Elizabeth, Arnold Dolin and Gladys Topkis. (1996). *The Business of Book Publishing*. Transl. from English by T. Angelova. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 464 p.
- Forsyth, Patrick and Robin Birn. (2002) *Marketing in Publishing*. Sofia: Slantse, 304 p. (The Road to Success Series).

- Feather, John. (2006). *A history of British Publishing*. London and New York: Routledge; Tailor & Francis Group, 265 p.
- Finkelstein, David, Alistair McCleery. (2005) *An Introduction to book history*. London and New York: Routledge; Tailor&Francis Group, 167 p.
- Hammond, Mary. (2006). *Reading, Publishing and the Formation of Literary Taste in England, 1880 – 1914*. 1-st edition. London: Routledge, 222 p.
- Maisuradze, Yu. F. et al. (1998). *Entsiklopedia Knizhnogo Dela*. Moscow: Yurist, 536 p.
- Eriashvili, N. D. (2002). *Teoretiko-metodologicheskie osnovi knigoizdatelskogo marketinga*. Vol. 1. Moscow: Yuniti, 622 p.
- Eriashvili, N. D. (2001). *Knigoizdanie, Menedzhment i Marketing*. 2nd Revised Edition. Moscow: Yuniti, 304 p.
- Shimek, Ivan. (1991). *Ekonomicheskaia Politika v Izdatelskom Dele*. Moscow: Nauka, 208 p.

ФАКТОРИ НА БИЗНЕС СРЕДАТА НА КНИГАТА. ЗА НЯКОИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ В КНИГОИЗДАТЕЛСКАТА ИНДУСТРИЯ

Резюме: *Настоящата статия разработва актуални стратегически подходи в книгоиздаването и техните проекции в света на печатните комуникации. Изследването показва как добре планираната, щателно подготвена и икономически осъществима стратегия може да бъде решаващ фактор, допринасящ за финансовия просперитет на издателство. Също така представя анализ на издателската индустрия; процесите на разпространение в книгоиздаването и съвременните тенденции в управлението на издателската дейност. Дадена е справка за водещи световни процеси в сферата на печатните комуникации, както и някои стратегии и нагласи. Изследването се основава на следните изследователски методи: цитиране на справочници и библиография, сравнителен метод, аналитичен метод, метод на лично емпирично наблюдение и др. Авторът проф. Лъчезар Георгиев активно черпи от собствения си опит от участие в света на печатните комуникации: в качеството си на издател, редактор, ръководител на издателство, журналист, писател, автор на изследвания на книгата и книгоиздаването, университетски преподавател.*

Ключови думи: *книга; автор; издателски мениджмънт; стратегически процеси; фактори, книгоиздаване; финансов просперитет; издателска къща; издателска индустрия; промоция на книгата.*

Prof. Luchezar Georgiev PhD
St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo
Ul. Teodosiy Tarnovski №2
5003 Veliko Tarnovo, Bulgaria
E-mail: l.georgievts@uni-vt.bg

СВЕТОВНОИЗВЕСТНИ БЪЛГАРСКИ УЧЕНИ
WORLD FAMOUS BULGARIAN SCIENTISTS

ЕЛЕНА НЕРЛИХ–ЗЛАТЕВА: EN GRAND
(В ЧЕСТ НА 50-ГОДИШНИНАТА ОТ ПЪРВАТА Ъ ПУБЛИКАЦИЯ)
БИОБИБЛИОГРАФИЯ 1969 – 2019

Александра Куманова

Университет по библиотекознание и информационни технологии

*Alles Vergängliche
Ist nur ein Gleichnis;
Das Unzulängliche,
Hier wird's Ereignis;
Das Unbeschreibliche,
Hier ist's getan;
Das Ewig-Weibliche
Zieht uns hinan.*

Goethe, J. W. von. Faust. Tragodie [Т. 1 – 2]. Mit Ill. von J. Hegenbarth.
Leipzig; Dresden, 1961 – 1963. Т. 2. 1963, S. 305.

*Явното, знайното
всеки ден бива,
тука най-тайното
нам се открива:
своя Божествен мост
в тоз рядък час
Вечната Женственост
спуска към нас.*

Гьоте, Й. В. фон. Фауст. Трагедия. В 2 ч. Прев. от нем.
В. Петров. Ил. Фр. Щафен.
София, 2001, с. 559.

Резюме: Представяната биобиблиография е подготвена към 25 май 2019 г. и отразява всички произведения на персоналията и литературата за нея – 65 номерирани названия на немски и български език. Това е четвъртият опит на пишещия този текст – да бъде библиографски интерпретирано творчеството на един уникален съвременен педагог и изследовател на

западно-европейската литература – литературовед и историограф, за целите на което е привлечена и автобиографската база на персоналията. Повод за обнародването на биобиблиографията на Елена Нерлих–Златева е 50-годишнината от първата ѝ публикация, появила се през 1969 г. на страниците на списание „Библиотекар“.

За подзаглавие на тази вторично-документална работа е използвана квалификацията „*En Grand*” (фр.: В голям мащаб), емблематизираща персоналията още в първия ѝ и единствен до днес биобиблиографски портрет, публикуван от автора на тези редове през 2005 г. на страниците на списание „Библиотека”, последван от разширенето му представяне в монографично издание през 2010 г., разкриващо школата в сферата на информационно-комуникативния цикъл на знанието по кардиналата УНИВЕРСАЛИЗАЦИЯ – СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ, формираща се с особено широк международен резонанс в Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) – приемник на Държавния библиотекарски институт (ДБИ). Школата е плод на *intentio* то да се историографира и прогнозира ТРАНСФОРМАЦИЯТА във времето и пространството на всеки изучаван информационен феномен (I. Факт; II. Първичен документ; III. Вторичен документ; IV. Метасистема; V. Философска картина на връзки между нещата) в контекста на цялата парадигма на познанието – сърцевина на изследователското кредо и преподаването на Елена Златева–Нерлих по западно-европейска литература, поради което тя получава академичен прием и признание не само от научната общност в България, но и в Германия, където живее и твори.

Настоящата биобиблиография е обобщаваща и е подготвена под отговорната редакция на проф. д.ик.н. Стоян Денчев, научната редакция на ас. д-р Николай Василев и библиографската редакция на доц. д-р Красимира Александрова, доц. д-р Никола Казански и ас. Силвия Филипова.

Ескизът към биобиблиографията (2005-2010-2019) представя феноменологичен портрет на Елена Нерлих–Златева.

Ключови думи: Елена Нерлих–Златева (род. 25.05.1941, София); западно-европейската литература; литературовед; историограф; феноменологичен ескиз (2005-2010-2019); биобиблиография (към 25 май 2019 г.): 65 номерирани названия на немски и български език.

I. Встъпление (2019)

Представяната биобиблиография е подготвена към 25 май 2019 г. и отразява всички произведения на персоналията и литературата за нея – 65 ном. назв. на нем. и бълг. ез.

Това е *третият* опит на пишещата този текст да бъде библиографски интерпретирано творчеството на един уникален съвременен педагог и изследовател на западноевропейската

литература – литературовед и историограф, за целите на което е привлечена и автобиобиблиографската база на персоналията.

Повод за обнародването на биобиблиографията на Елена Нерлих-Златева е 50-годишнината от първата ѝ публикация, появила се през 1969 г. на страниците на списание „Библиотекар“ [5].

За подзаглавие на тази вторично-документална работа е използвана квалификацията „*En Grand*“ (фр.: В ГОЛЯМ МАЩАБ – вж.: по-долу, емблематизираща персоналията още в първия ѝ и единствен до днес биобиблиографски портрет, публикуван от авторката на тези редове през 2005 г. на страниците на списание „Библиотека“ [59], последван от разширеното му представяне в монографично издание през 2010 г., разкриващо **школата в сферата на информационно-комуникативния цикъл на знанието по кардиналата УНИВЕРСАЛИЗАЦИЯ – СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ**, формираща се с особено широк международен резонанс в Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) – приемник на Държавния библиотекарски институт (ДБИ) [61].

Именно тези две биобиблиографски публикации [59, 61] (2005, 2010) и съпътстващата ги [64] (2016) са историографската база за проучванията, направени за персоналията от моите студентки Лилия Илиева [60, 62] и Зорница Трифонова [65] (2010, 2011, 2016).

Цитираните изследвания [60, 62, 65] са докладвани на ежегодните студентски научни конференции на УниБИТ (2005 – ; към 2019: XV форум), на които се дискутират на **постоянна специализирана кръгла маса проблемите на библиотечното образование по целия му интердисциплинарен спектър (библиотекознание, библиография, книгознание, документалистика, архивистика, историография, информатика, информационни технологии...)**. В центъра на внимание на тези форуми е **обезпечаването на интердисциплинарния комплекс на информационно-комуникативната сфера с научна литература и кръг от изследвани автори**.

Школата в областта на информатизацията е плод на intentio-то да се историографира и прогнозира трансформацията във *времето* и *пространството* на всеки изучаван информационен феномен (I. Факт; II. Първичен документ; III. Вторичен документ; IV. Метасистема; V. Философска картина на връзки между нещата) в контекста на цялата парадигма на познанието – сърцевина на изследователското кредо и преподаването на Елена Златева-Нерлих по западноевропейска литература, поради което тя получава академичен прием и признание от научната общност не само в България, но и в Германия, където живее и твори.

Настоящата биобиблиография е подготвена под библиографската редакция на доц. д-р Красимира Александрова и ас. Силвия Филипова. Научната ѝ редакция принадлежи на ас. д-р Николай Василев.

Биобиблиографията е конфигурирана по **информационната решетка** на структуриращите се юбилейни биобиблиографски справочници за преподавателите на УниБИТ – ДБИ, разработена във взаимодействието ми с ас. д-р Николай Василев.

По подробно за тази решетка – *вж.*:

Денчев, Стоян. Информационната решетка на автобиобиблиографията и холистичното виждане на света (Бел. на Първ. рец.). – В: **Куманова**, Александра. Модел за съставяне на персонални автобиобиблиографии – вторично-документална информационна база на Студентското научно общество при Университета по библиотекознание и информационни технологии. Акад. проф. д.п.н. Александра Куманова. Систематично-хронолог.-азб. автобиобиблиогр. списък на тр. [4038 ном. назв.]. Уч. пособие – практикум по общо библиографознание = Модель составления персональных автобиобиблиографий – вторично-документальная информационная база Студенческого научного общества ГУНИБИТ. Акад. проф. д.п.н. Александра Куманова. Систематически-хронолог.-алфавитный автобио-библиогр. список тр. Уч. пособие – практикум по общ. библиографоведению = A model for compilation of personal autobibliographies – secondary documentary information base of the student scientific society at ULSIT: Acad. Prof. D.Sc. Alexandra Kumanova. Systematic-chronological-alphabetical autobibliog. list of publ. Training manual – practical handbook in General bibliogr. Авт., библиогр. (с. 29 – 937; 1000 – 1013), епilog (с. 941 – 977) А. Куманова; *Обща и науч. ред., преамбул (на бълг.: с. 11 – 16; рус.: с. 17 – 22; англ.: с. 23 – 28), дейксис (с. 997 – 999); Н. Василев; Библиогр. ред. И. Линден ... [и др.]; Посв.: Бълг. библиогр. инст. „Елин Пелин“ (1941 – 1963), въплътил под началото на ... Т. Боров истинния дух на библиогр. култура; Рец. С. Денчев (послесловие: с. 983 – 987), Н. Казански (послесловие: с. 989 – 996). [4. прераб. и доп. изд.].* София, 2018. Е ISBN 978-619-185-311-3, с. 983 – 987. Други библиогр. ред.: К. Александрова (послесловие: с. 979 – 982), Д. Ралева, С. Филипова, М. Максимова, И. Камбурова. Биогр. бел. за 10 авт. от 3 държави (*България, Русия, САЩ*) на бълг., рус., англ. ез. Информ. ризома. Предм.-сист. показалец, именов показалец, показалец на епигр., списък на съкр. Модели на детайлни библиографски описания (с. 765 – 795); Модели на структуриране на показалци (Нишката на Ариадна) (с. 800 – 937). Публ. на осн. текст на бълг., рус. и англ. ез. Библиогр. записи – на ез. на ориг. на публ. Анот. съдърж. на бълг., рус. и англ. ез.

**II. Ескиз за лекциите на Елена Нерлих-Златева
в Държавния библиотечарски институт
(2005 – 2010 – 2019)**

Курсът по западноевропейска литература се преподаваше в Държавния библиотечарски институт от Елена Златева-Нерлих (**Nährlich-Slateva, E.** /по-нататък: Е Н-3/, род. 25.05.1941 г.) като **планетарна картина без езикови и пр. ограничения на литературноисторическите движения като естествен диалектически процес.**

Лекторката понякога цитираше и в оригинал (на немски, френски, английски), с което *езиковото* ниво на интерпретация ставаше естествено съпътстващо *историографското* в основата си *литературоведско* изложение на лекциите на Е Н-3.

Европейската античност – гръцка литература (Омир, Ксенофонт, Софокъл, Есхил) и римска литература (Овидий, Сенека, Тацит), както и средновековната литература на Западна Европа („*Легенда за Тристан и Изолда*“) – като *триединен корен*, който поражда **магистрала в световния историко-литературен процес**, – *формално* не бяха специален предмет на лекциите на Е Н-3, но от преподаването ѝ вееше **вещо познаване на този планетарен феномен.**

Курсът на Е Н-3 започваше с **историографски обзор** на епохите на **Ренесанса, Класицизма и Просвещението** като **общ западноевропейски процес на взаимна обвързаност и взаимодействие.**

Централно място в лекциите на Е Н-3 заемаше литературата след Френската революция, т.е. западноевропейската модерна литература до епохата след 1945 г. – посредством задълбочено представяне на творчеството на отделни репрезентативни автори (П. Б. Шели /Shelley, P. B./, Дж. Н. Г. Байрон /Byron, J. N. G./, У. Скот /Scott, W./, Х. Хайне /Heine, H./, Х. фон Клайст /Kleist, H. von/, В. Юго /Hugo, V./, Стендал /Stendhal/, О. дьо Балзак /Balzac, O. de/, Г. Флобер /Flaubert, G./, Ч. Дикенс /Dickens, Ch./, Х. Дж. Уелс /Wells, H. G./, Е. Зола /Zola, E./, Г. дьо Мопасан /Maupassant, G. de/, Дж. Б. Шоу /Shaw, G. B./, Х. Ибсен /Ibsen, H./, Г. Хауптман /Hauptmann, G./, А. Франс /France, A./, Х. Ман /Mann, H./, Т. Ман /Man, Th./, Е. М. Ремарк /Remarque, E. M. R./, Л. Арагон /Aragon, L./, А. Зегерс /Seghers, A./, Б. Брехт /Brecht, B./, Фр. Дюренмат /Dürrenmatt, Fr./, Х. Бьол /Böll, H./, А. дьо Сент-Екзюпери /Exupéry, A. de Saint-Exupéry), включително избрани автори от САЩ (М. Твен /Twain, M./, У. Фокнър /Faulkner, W./, Е. М. Хемингуей /Hemingway, E. M./).

Преподаването на Е Н-3 беше съобразено с наличните *преводи на български език*:

– латинската литература (П. Абелар);

- **английската, ирландската и шотландската литература** (балади, У. Шекспир /Shakespeare, W./, Дж. Суифт) /Swift, J./, Ф. Д. С. Честърфийлд /Chesterfield, F. D. S./, Дж. Н. Г. Байрон /Byron, J. N. G./, П. Б. Шели /Shelley, P. B./, Л. Карол /Carroll, L./, Г. К. Честъртън /Chesteron, G. K./);
- **испанската литература** (М. де Сервантес Сааведра /Cervantes Saavedra, M. de/, Лопе де Вега /Lope de Vega/);
- **френската литература** (Фр. Рабле /Rabelais, F./, М. дьо Монтен /Montaigne, M. de/, Ж. дьо Лафонтен /La Fontaine, J. de/, Ж. Расин /Racine, J./, Ж.-Ж. Русо /Rousseau, J.-J./, П. Шадерло дьо Лакло /Laclos, P. Ch. de/, А. М. Шение /Chénier, A. M./, А. В. де Вини /Vigny, A. V. de/, О. дьо Балзак /Balzac, O. de/, В. Юго /Hugo, V./, П. Мериме /Mérimée, P./, Ш. Бодлер /Baudelaire, Ch./, Е. Зола /Zola, E./, Г. Аполинер /Apollinaire, G./).

Кредото на Е Н-3 като изследовател и педагог се изразяваше в **идейно-структурен анализ на литературните произведения с цел развиване на способности за самостоятелен прочит**.

Патриотичната идея на Е Н-3 беше освобождение от „робско преклонение и благоговение пред „западните ценности“ (*Изрази на Е Н-3*. – Бел. А. К.), изграждане на самочувствие, на съзнание за собствената ценност посредством обширна солидна информираност и способност за самостоятелен прочит/оценка на литературните произведения.

Връх на лекциите на Е Н-3 бе **немската литература** като част от културата – един от световните феномени на съвременната **философско-антропологична интердисциплинарна когнитологична школа** („*Песен за Нибелунгите*“, немски вълшебно-сатирични приказки, Еразъм Ротердамски /Erasmus v. Rotterdam/, Г. Е. Лесинг /Lessing, G. Ephr./, Й. В. фон Гьоте /Goethe, J. W. von/, Й. Фр. Шилер /Schiller, J. F./, Фр. Хьолдерлин /Hölderlin, F./, Новалис /Фр. фон Харденберг – Novalis: Hardenberg, Fr. von/, Х. фон Клайст /Kleist, H. von/, Е. Т. А. Хофман /Hoffmann, E. T. A./, Х. Хайне /Heine, H./, Р. М. Рилке /Rilke, R. M./, Т. Ман /Mann, T./, Ст. Цвайг /Zweig, S./, А. Швайцер /Schweitzer, A./, Л. Фойхтвангер /Feuchtwanger, L./).

Връзките на немската, английската и френската литература в позицията на Е Н-3 се извеждаха многопосочно, в кондиция със световния историко-литературен процес:

- **италианска литература** (Дж. Бокачо /Boccaccio, G./, Л. Пирандело /Pirandello, L./, Ч. Павезе /Pavese, C./, А. Моравия /Moravia, A./, Дж. Родари /Rodari, G./, Д. Фо /Fo, D./);

- **скандинавски литератури** (Х. Ибсен /Ibsen, H./, А. Стриндберг /Strindberg, A./, Х. Кр. Андерсен /Andersen, H. Chr. /, С. Лагерльоф /Lagerlöf, S./);
- **белгийска литература** (Ш. де Костер /Coster, Ch. de/);
- **австрийска литература** (Фр. Кафка /Kafka, F./);
- **американска литература** (Е. А. По /Poe, E. A./, Х. Мелвил /Melvil, H./, Х. Джеймс /James, H./, У. Уитман /Whitman, W./, Х. Тробел /Traubel, H./, Дж. Лондон /London, J./, Ск. Фицджералд /Fitzgerald, S./, У. Фокнър /Faulkner, W./, Е. М. Хемингуей /Hemingway, E. M./, Дж. Е. Стайнбек /Steinbeck, J. E./)...

В калейдоскопа „историко-културна цялостност на западно-европейската литература, трансформираща се до световен историко-литературен процес“, концепцията на Е Н-3 освобождаваше максимум пространство за третирането на отделните представители на литературната мисъл в ноосферата като **неповторими индивидуалности**.

В съзнанието на намиращите се на лекциите на Е Н-3 – към които с признателност осъзнавам себе си – възникваха неизбежно **паралели с музиката** (Й. Хайдн /Haydn, J./, В. А. Моцарт /Mozart, W. A./, Р. Вагнер /Wagner, R./), които осмисляха литературоведската концепция на Е Н-3 до **ГОЛЕМИЯ МАЩАБ** (Срв.: [59, 61]) на пълния контекст на **творчеството на Л. ван Бетовен (Beethoven L. van): „Ода на радостта“** (текст: **Й. Фр. Шилер**) – феномен, който ни приканва да си подадем ръце, да станем братя, щом **„радостта, това дете на рая, повее с крилото си“** (прев. **Ас. Разцветников**).

...Особено вълнение поражда съзнанието, че разпространявана от Е Н-3 в старите немски университети, нейната концепция е достойние на професионалната общност архитекти на инфосферата в България от пет десетилетия...

...Тази концепция прокарва пътя на авангардната в наши дни когнитологична идея за **ментална** (концептуална) натовареност на информацията, генерираща **идеалното информационно пространство като културна реалност на човечеството**.

...Естествена от дистанцията на времето е връзката на защитената в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от Е Н-3 дисертация за Й. В. фон Гьоте и тази за Е. Т. А. Хофман в Университета „Фридрих Шилер“ в Йена...

Финалните думи на изведеното в качество на епиграф на **настоящото** изложение, произнесени от Мистическия хор (Chorus mysticus), чрез които онтологичното ниво на познанието неопишуемо (*букв.*: Unbeschreibliche) се съотнася с **Вечната Женственост (Ewig-Weibliche)**, могат изключително

точно да илюстрират впечатлението (!) от лекциите на Е Н-3, съхранено дълбоко в сърцето и паметта на пишещата тези редове.

Тази космогенична в основата си представа за връзките между порядъците и нещата (**Вечната Женственост**) се корени в т.нар. идея за „**космическа симпатия**“ (термин на древногръцката философия, означаващ съчувствие, общност на чувствата, съответствие на предметите или явленията, тяхното взаимодействие, съучастие ... – *лат.*: consensus, conjunctio – *срв.*: „Тимей“ на Платон (Platon, 428 или 427 г. пр.н.е. – 348 или 347 г. пр.н.е.) и др. (*срп.*: **Reinhardt**, K. Kosmos und Sympathie. München, 1926).

Развитието на идеята „**космическа симпатия**“ се проследява в **натурфилософията** на Ф. В. Й. Шелинг (Schelling, F. W. J., S. 1775 – 1854) като органична част на **трансценденталния идеализъм**, което показва как развитието на природата се увенчава с появата на съзнателното „Аз“ (*срп.*: **Jahnig**, D. Schelling. Bd 1– 2. Pfullingen, 1966 – 1969), и **етико-философската система на В. С. Соловьев** (1853 – 1900) (*срп.*: **Gleixner**, H. V. Solovev's Konzeption vom Verhältnis zwischen Politik und Sittlichkeit. Frankfurt-am-Main, 1978).

Срв. с ориг. на Й. В. Гьоте (1749 – 1832): „Alles Vergängliche / Ist nur ein Gleichnis; / Das Unzulängliche, / Hier wird's Ereignis; / Das Unbeschreibliche, / Hier ist's getan; Das Ewig-Weibliche / Zieht uns hinan.“ (Goethe, J. W. von Faust. Tragodie. [Т. 1 – 2]. Mit Ill. von J. Hegenbarth. Leipzig; Dresden, 1961 – 1963. Т. 2. 1963, S. 305) – квинтесенция на неговите пантеистични (от гр. всичко + Бог: учение, отъждествяващо Бога и света) възгледи (срп.: Dilthey, W. Gesammelte Schriften. Bd 2. Leipzig; Berlin, 1921) – идеи, отразени блестящо чрез рисунките с перо на Фр. Щафен: публ. на рис.: Goethe, J. W. von Faust. Tragodie. Т. I – II. Mit 163 Federzeichnungen von F. Staffen. Berlin: Verl. Anst. für Vaterlandische Geschichte und Kunst, 1920. Т. 1. 207 S. Т. 2. 322 S.).

III. Биобиблиография (1969 – 2019)

ДОЦ. Д-Р ЕЛЕНА НЕРЛИХ-ЗЛАТЕВА

Доц. д-р Елена Нерлих-Златева (род. 25.05.1941 г., София) – литературовед, историограф, специалист по западна литература (първа специалност) и руски език и литература (втора специалност). Образование висше, завършила с отличие немска и руска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. В Държавния библиотекарски институт (ДБИ) от 1967 г. заема длъжността преподавател по западноевропейска литература: чете лекции и води упражнения по дисциплините „Западноевропейска литература“ и „Детска литература“ до 1978 г., когато напуска България поради лични причини (ключване на брак). Специализация в Московския държавен институт по култура, осъществена по идея на г-жа Тодора Топалова. По този начин дипломната квалификация на Е Н-З (немска литература) е разширена с профилиране „Библиография и историография на западноевропейската литература“ (1968). Именно този библиографско-историографски модел на преподаване Е Н-З въвежда за първи път в учебно-педагогическия процес в ДБИ на базата на разработената и внедрена от нея концепция за преподаването на западна литература. Защита на докторска дисертация в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ върху възпитателния роман на Западноевропейското просвещение (1976). От 1979 до 2001 г. научноизследователска и преподавателска дейност като научен сътрудник, респ. доцент, по дисциплините „Сравнително литературознание“ и „Нова немска

литература“ в Университета на Йена „Фридрих Шилер“ („Friedrich-Schiller-Universität“ – Jena, DDR/BRD). Хабилитация със сравнителни изследвания върху Михаил Бахтин и немската литература, доцент по научната специалност „Neuere deutsche Literatur und Deutsch-Slawische Literaturbeziehungen“ (1997). Преподавателската работа обхваща лекции и упражнения върху теория на литературата и история на немската литература от XVIII – XX в., провеждане на изпити и защита на дипломни работи. От 1970 г. публикува 2 научни книги (учебник и научни анализи) и 34 студии и статии за западноевропейската литература.

Контакти – имейл: elma.naehrlich@t-online.de

БИБЛИОГРАФИЯ

I. Дисертации

1. **Goethes Roman „Wilhelm Meisters Lehrjahre“ als Bildungsroman:** Erzählanalyse des Romans vor dem Hintergrund des Erziehungsromans in England und Frankreich. Елена Кръстева Златева. София [: Е. Златева], 1976. 300, XI, 13 л. + автореф. (25 с.) Машинопис. Рец.: Емил Георгиев, Стефан Станчев. Библиогр. в края на текста. Защитена в СУ „Климент Охридски“, Фак. по зап. филологии. Кат. „Нем. Филология“. Утвърдена от ВАК с протокол № X-2/01.02.1977.

2. **Goethe und E. T. A. Hoffmann im Lichte von Bachtins Konzept der Kultur des Karnevals und der karnevalisierten Literatur:** Versuch einer Neulektüre ausgewählter Texte. Elena Nährlich-Slateva. Jena, 1991. 223 S.

Машинопис. – Die Habilitationsschrift wurde vorgelegt dem Wissenschaftlichen Rat der Friedrich-Schiller-Universität Jena und verteidigt im Januar 1991.

II. Авторски книги

1983

3. **Творби и проблеми на западноевропейския роман и драма XIX и XX век** [изследв.]. Елена Нерлих-Златева. София: Наука и изкуство, 1983(Плевен: Ал. Пъшев). 216 с. Библиогр. под линия.

Das Buch enthält neun Modellanalysen konkreter Werke von Stendhal, Balzac, Ibsen, Gerhart Hauptmann, G. B. Shaw, Hermann Hesse, Anna Seghers, Louis Aragon, Bertolt Brecht.

1995

4. **Das Leben gerät aus dem Gleis:** E. T. A. Hoffmann im Kontext karnevalesker Überlieferungen. Elena Nährlich-Slatewa. Frankfurt am Main:

Peter Lang, 1995. 356 S. (Europäische Hochschulschriften. Reihe 1. Deutsche Sprache und Literatur, Bd 1495).

ISBN-10: 3-631-46954-3

ISBN-13: 978-3-631-46954-5

III. Публикации в периодични издания

III.1. Статии и студии

1969

5. **Проблеми и пътища на развитие в западноевропейската литература** / Елена Златева. – В: *Библиотекар*, 1969, № 7 – 8, с. 81 – 85. ISSN 0204-7438.

6. **Френсис Скот Фицджералд и неговите романи** / Елена Златева. – В: *Библиотекар*, 1969, № 2, с. 50 – 54. ISSN 0204-7438.

1972

7. **Едмон дьо Гонкур** / Елена Златева. – В: *Библиотекар*, 1972, № 4, с. 45 – 47. ISSN 0204-7438.

8. **Пърси Биш Шели** / Елена Златева. – В: *Библиотекар*, 1972, № 7 – 8, с. 73 – 76. ISSN 0204-7438.

1973

9. **Работническият роман в съвременната английска и западногерманска литература** / Елена Златева. – В: *Септември*, 1973, № 8, с. 247 – 255. ISSN 0861-3761.

1976

10. **Гьоте и неговият „Вилхелм Майстер“** / Елена Златева. – В: *Народна култура*, № 50 (11.12.1976), с. 7. ISSN 0205-1109.

11. **Зигфрид Ленц на петдесет години** / Елена Златева. – В: *Пламяк*, 1976, № 7, с. 220 – 224. ISSN 0032-0528.

12. **Вилхелм Майстер – години на учение:** за все още непреведения роман на Гьоте / Елена Златева. – В: *Литературен фронт*, № 49 (2 дек. 1976), с. 8. ISSN 0205-1028.

13. **Джордж Бърнард Шоу – сто и двадесет години от рождението му** / Елена Златева. – В: *Библиотекар*, 1976, № 5, с. 41 – 44. ISSN 0204-7438.

1977

14. **Херман Хесе:** 100 г. от рожд. му / Елена Златева. – В: *Пламяк*, 1977, № 12, с. 210 – 214. ISSN 0032-0528.

1978

15. **В търсене на единството – със себе си и със света:** Херман Хесе и неговите романи / Елена Златева. – В: *Литературна мисъл*, – Год. 22, 1978, № 1, с. 108 – 129. ISSN 0324-0495.

16. **Йохан Волфганг Гьоте, неговият роман „Вилхелм Майстер“ и Френската буржоазна революция** / Елена Златева. – В: *Литературна мисъл*, Год. 22, 1978, № 10, с. 131 – 135. ISSN 0324-0495.

17. **Херман Хесе и съдбините на хуманизма в XX век** / Елена Златева. – В: *Съвременник*, 1978, № 2, с. 56 – 63. ISSN 0204-6962.

1979

18. **Die Hesse-Rezeption in Bulgarien** / Elena Zlateva. – In: *Hermann Hesses weltweite Wirkung. Internationale Rezeptionsgeschichte*. Hrsg. Martin Pfeifer. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1979, Bd. 2, S. 104 – 112. ISBN 3-518-37006-5.

1980

19. **Die Suche des Erzählvorgangs in „Wilhelm Meisters Lehrjahre“** / Elena Zlateva. – В: *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. Факултет по класически и нови филологии. Т. 72, 1980, № 1, с. 85 – 165. ISSN 0204-9600.

Статията отразява вижданията в гл. 2 от дис. на авт. от 1976 г.

20. **Гьотевият роман „Вилхелм Майстер – години на учение“ и възпитателният роман на западноевропейското просвещение** / Елена Златева. – В: *Сравнително литературознание*. Сб. Бълг. акад. на науките. София, 1980, кн. 2, с. 100 – 120.

1981

21. **Дългият път към единството: предговор** / Елена Златева-Нерлих. – В: *Гьоте, Йохан Волфганг*. Избрани творби. Т. 5. Вилхелм Майстер – години на учение. Прев. Тодор Берберов. София: Нар. култура, 1981, с. 5 – 19.

Предговор към първ. публ. на романа в България.

22. **Романът на Стендал „Червено и черно“ – за героя, за автора и за още някои неща** / Елена Нерлих-Златева. – В: *Литературна мисъл*, Год. 25, 1981, № 1, с. 128 – 140. ISSN 0324-0495.

1984

23. **Internationales Michail-Bachtin-Kolloquium „Roman und Gesellschaft“ in Jena vom 11 – 12.10.1983** / Elena Nährlich, Hans-Günter

Hilbert. – In: *Weimarer Beiträge*, 30, 1984, N 4, S. 658 – 666. ISSN 0043-2199.

24. **Der neue Roman von Blaga Dimitrova „Die Lawine“, Volk und Welt – Berlin 1981** / Elena Nährlich. – In: *Weimarer Beiträge*, 30 (1984), N 3, S. 476 – 485. ISSN 0043-2199.

25. **Zur Goethe-Rezeption Bachtins** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Roman und Gesellschaft: Internationales Michail-Bachtin-Kolloquium*. Jena, 1984, S. 144 – 151. (**Wissenschaftliche Beiträge der Friedrich-Schiller-Universität Jena**. ISSN 0232-3753.)

1987

26. **Aneignung der enteigneten Welt: Alltag – Kunst – Proletarische Subjektwerdung**. Kolloquium über „Die Ästhetik des Widerstands“ anlässlich des 70. Geburtstages von Peter Weiss / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Zeitschrift der Friedrich-Schiller-Universität Jena*. Bd. 36, 1987, N 3, S. 409 – 415. ISSN 0138-1652.

1988

27. **Entgrenzung der Sinnlichkeit: Visionäres bei Rimbaud und Peter Weiss** / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Deutsche Volkszeitung/die tat.* – N 48, 2.12.1988, S. 10. ISSN 0323-3375.

1989

28. **Das groteske Leben und seine edle Einfassung: „Das Römische Karneval“ von Goethe und das Karnevalskonzept vom Michail M. Bachtin** / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Goethe Jahrbuch*, Bd. 106 (1989), S. 181 – 202. ISSN 0323-4207.

1990

29. **Dietz-Rüdiger Moser, „Lachkultur des Mittelalters? Michael Bachtin und die Folgen seiner Theorie“** / Elena Nährlich-Slateva, Aron Jakovlevic Gurevic. – In: *Euphorion: Zeitschrift für Literaturgeschichte*, Vol. 84, 1990, S. 89 – 111. ISSN 2510-5949 (0014-2328).

30. **Visionäres bei Rimbaud und Peter Weiss** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Ästhetik – Revolte – Widerstand: Zum literarischen Werk von Peter Weiss* / Hrsg. Von Jürgen Garbers. Jena: Universitätsverlag, 1990, S. 146 – 161. ISBN 3-860-07000-2.

1991

31. **Eine Replik zum Aufsatz von Dietz-Rüdiger Moser, „Lachkultur des Mittelalters? Michael Bachtin und die Folgen seiner Theorie“** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Euphorion: Zeitschrift für Literaturgeschichte*, Vol. 85, 1991, N 3/4, S. 409 – 422 (S. 423 – 429). ISSN 2510-5949 (0014-2328).

1993

32. **Kater Murr – eine zweistimmige Romangestalt in der Tradition der menippeischen Satire** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Sprache und Literatur der Romania: Tradition und Wirkung* / Festschrift für Horst Heintze; Hg. v. Irmgard Osols-Wehden u.a. Berlin: Berlin Verlag Arno Spitz, 1993. S. 206 – 223. ISBN 3870614307.

1995

33. **„Was bannt mich da?“: Franz Fühmanns Rezeption von E. T. A. Hoffmann** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Wirkendes Wort*, 45, 1995, N 1, S. 151 – 166. ISSN 0935-879X.

1996

34. **Das Meer und seine Tropfen im Zeitalter der Vereinzelung. Das erste Buch: „Die Blendung“: Elias Canetti zum neunzigsten Geburtstag.** Internationales Symposium Russe, Oktober 1995 / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Germanisch-Romanische Monatsschrift*. Bd. 46, 1996, H. 2, S. 198 – 215. *Comp.*: N 36. ISSN 0178-4390.

1997

35. **Es ging darum, daß nichts Gelebtes verleugnet wurde** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Autobiographie* zwischen Fiktion und Wirklichkeit. Internationales Symposium Russe, Oktober 1992 / Hrsg. Penka Angelova, Emilia Staitscheva. St. Ingbert: Röhrig, 1997. S. 101 – 116. (Schriftenreihe der Elias-Canetti-Gesellschaft; Bd. 1.) ISBN 3-86110-134-3.

1998

36. **Das Meer und seine Tropfen – Masse, Individuum und Geschichte in Canettis Roman Die Blendung** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Die Massen und die Geschichte*. Internationales Symposium Russe, Oktober 1995 / Hrsg. Penka Angelova. St. Ingbert: Röhrig, 1998. S. 115 – 140. (Schriftenreihe der Elias-Canetti-Gesellschaft ; Bd. 2.) *Comp.*: N 34. ISBN 3861101556.

37. **Die Rezeption von E. T. A. Hoffmann in Bulgarien** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *E. T. A. Hoffmann-Jahrbuch*. Bd. 6, 1998, S. 50 – 71. ISSN 0944-5277.

2002

38. **Das Paris-Zeitbuch von René Schickele: Schreie auf dem Boulevard** / Elena Nährlich-Slateva. – In: *Paris? Paris!:* Bilder der französischen Metropole in der nicht-fiktionalen deutschsprachigen Prosa zwischen Hermann Bahr und Joseph Roth / Hrsg. Gerhard R. Kaiser, Erika Tunner. Heidelberg: Universitätsverlag C. Winter, 2002. S. 117 – 170. ISBN 3825312127.

2003

39. **Die Pariser Erzählungen von René Schickele** / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Schönheit, welche nach Wahrheit dürstet: Beiträge zur deutschen Literatur von der Aufklärung bis zur Gegenwart* / Hrsg. Gerhard Kaiser, Heinrich Macher. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 2003. S. 271 – 298. ISBN 3-825-31368-9.

III.2. Превод

40. **Michail M. Bachtin**: Antwort auf die Frage der Redaktion von „Novyj mir“ / übers. u. mit Anmerkungen vers. Von Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Mitteilungen der Deutsche Gesellschaft für Allgemeine und Vergleichende Literaturwissenschaft (DGAVL)*. 1995, S. 7 – 18. ISSN 1432-5306.

IV. Рецензии

1968

41. **Ключът към един тънък художествен усет** [Рец. за кн.: **Николов**, Минко. Между мъртвата точка и хуманизма: за някои явления в съвременната западна литература. София: Бълг. писател, 1967. 203 с.] / Елена Златева. – В: *Народна култура*, № 16, 18.04.1968, с. 3. ISSN 0205-1109.

42. **Опасният скок на Пристли** [Рец. за кн.: **Пристли**, Джон Б. Сър Майкъл и Сър Джордж. Повест / Прев. от англ. Петко Бочаров. София: Нар. култура, 1967. 272 с.] / Елена Златева. – В: *Народна култура*, № 8, 24.02.1968, с. 5. ISSN 0205-1109.

43. **Скот Фицджералд и „Нежна е нощта“** [Рец. за кн.: **Фицджералд**, Френсис Скот. Нежна е нощта. / Прев. Димитри Иванов. София: Нар. култура, 1967. 356 с.] / Елена Златева. – В: *Народна култура*, № 2, 13.01.1968, с. 5. ISSN 0205-1109.

1978

44. **Рецензия** [за кн.: **Bahner**, Werner. Formen, Ideen, Prozesse in den Literaturen der romanischen Völker. Bd. 1, Von Dante bis Cervantes. Berlin, 1977. 285 S.] / Елена Златева. – В: *Литературна мисъл*, 1978, № 8, с. 155 – 158. ISSN 0324-0495.

45. **Literatur im Epochenumbuch** [Рец. за кн.: **Literaturen** im 18. und beginnenden 19. Jahrhundert / Hrsg. von G. Klotz [etc.]. Berlin, 1977. 714 S.] / Елена Златева. – В: *Литературна мисъл*, 1978, № 10, с. 142 – 149. ISSN 0324-0495.

46. **Möglichkeiten, die man nutzen sollte** [Рец. за кн.: **Bahner**, Werner. Formen, Ideen, Prozesse in den Literaturen der romanischen Völker. Bd. 1,

Von Dante bis Cervantes. Berlin, 1977. 285 S.] / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Études balkaniques*, 1978, H. 2, S. 146 – 149. ISSN 0324-1645.

1979

47. **Богата фактическа информация, висока научна компетентност:** за нови лит.-науч. публ. / Елена Златева. – В: *Литературна мисъл*, 1979, № 2, с. 142 – 145. ISSN 0324-0495.

48. **Literatur im Epochenumbruch** [Рец. за кн.: **Literaturen** im 18. und beginnenden 19. Jahrhundert / Hrsg. von G. Klotz [etc.]. Berlin, 1977. 714 S.] / Елена Златева. – В: *Литературна мисъл*, 1979, № 2, с. 138 – 144. ISSN 0324-0495.

1983

49. **Рецензия** [за кн.: **Топер**, М. Р. Ovladenie real'nost'ju: stat'i. Moskva: Izd. Sovetskij pisatel, 1980. 471 S.] Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Referatedienst* zur Literaturwissenschaft, Bd. 15, 1983, 1, S. 53.

1987

50. **Рецензия** [за кн.: **Anisimov**, I. I. Sobranie sochinenij v trech tomach. / Sost. P. M. Anisimova. Moskva: Izd. Chudoschestvennaja lit., 1983 – 1985. 381 S.; 415 S.; 317 S.] / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Referatedienst* zur Literaturwissenschaft, Bd. 19, 1987, S. 4 – 5.

1988

51. **Рецензия** [за кн.: **Ivascheva**, V. V. Novye cherty realizma na Zapade. Moskva: Izd. Sov. pisatel, 1986. 285 S.] / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Referatedienst* zur Literaturwissenschaft, Bd. 20, 1988, 3, S. 375.

1989

52. **Рецензия** [за кн.: **Bachtin**, Michail M. Literaturno-kriticheskie stat'i. / Sost. S. G. Bocharov, V. V. Kozhinov. Moskva: Izd. Chudischestvennaja lit., 1986. 543 S.] / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *Referatedienst* zur Literaturwissenschaft, Bd. 21, 1989, 3, S. 385.

1996

53. **Рецензия** [за кн.: **Hofman**, Ernst Theodor Amadeus. Prikazki. / Prev. Straschimir Dzhamdzhiev; iljustr. N. P. Kozlov. Pleven: EA, 1994 (Smolensk: Poligramma). 258 S.] / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *E. T. A. Hoffmann-Jahrbuch*. Bd. 4, 1996, S. 144. ISSN 0944-5277.

54. **Рецензия** [за кн.: **V mire** E. T. A. Gofmana. Sbornik statej. Kaliningradskij universitet, Gofman-centr. / Gl. red. V. I. Greschnych. Kaliningrad: Gofman-centr, 1994. Vyp. 1, 224 S.] / Elena Nährlich-Slatewa. – In: *E. T. A. Hoffmann-Jahrbuch*. Bd. 4, 1996, S. 151 – 154.

2003

55. **Рецензия** [за кн.: **Finck**, Adrien. René Schickele. Strasbourg: Salde, 1999. 301 S.] / Elena Nährlich. – In: *Arbitrium*. Bd. 21, 2003, 3, S. 353 – 358. ISSN 0723-2977.

V. За нея

1995

56. **Heinritz**, Reinhard. [Рец. за кн.: **Nährlich-Slatewa**, Elena. Das Leben gerät aus dem Gleis: E. T. A. Hoffmann im Kontext karnevalesker Überlieferungen. Frankfurt am Main, 1995. 356 S.]. – In: *E. T. A. Hoffmann-Jahrbuch*, 3 (1995), S. 136 – 137. ISSN 0944-5277.

1996

57. **Gingerich**, Stephen. [Рец. за кн.: **Nährlich-Slatewa**, Elena. Das Leben gerät aus dem Gleis: E. T. A. Hoffmann im Kontext karnevalesker Überlieferungen. Frankfurt am Main, 1995. 356 S.]. – In: *Seminar*, Vol. 32, 1996, 4, S. 342 – 371. ISSN 0037-1939.

1997

58. **Balogh**, Tamás. [Рец. за кн.: **Nährlich-Slatewa**, Elena. Das Leben gerät aus dem Gleis: E. T. A. Hoffmann im Kontext karnevalesker Überlieferungen. – Frankfurt am Main, 1995. 356 S.]. – In: *Helikon: Irodalomtudományi szemle*. 43, 1997, Sz. 1/2, S. 142 – 143. ISSN 0017-999X.

2005

59. **Куманова**, Александра. *Елена [Нерлих-]Златева: En Grand*. Биобиблиогр. (Апостоли на инфосферата: Онтолог. наблюдение на ценностите) (В чест на 55-год. юбилей на Държ. библ. инст. – днес: Унив. по библиотекознание и информ. технолог.). *Епигр.*: „*Явното, знайното / всеки ден бива, / тука най-тайното / нам се открива: / своя Божествен мост / в тоз рядък час / Вечната Женственост / спуска към нас.*“ – Й. В. фон Гьоте. / Прев. В. Петров. – В: *Библиотека*, 2005, № 5, с. 63 – 64; 71. *Рез. на англ. ез. Вж.*: № 61. ISSN 0861-847X.

2010

60. **Илиева**, Лилия. Западноевропейската литература като системно културологично явление във възгледите на *Елена [Нерлих-]Златева* [По изд.: **Куманова**, Александра. Апостоли на инфосферата: Наблюдение на ценностите: Увод в онтологията на триединството „Информ. – наука – школа“. Учебник за студенти по когнитолог. биобиблиогр. портретиране на персоналии в дисциплините от информ.-комуникативния цикъл на знанието. / Науч. ред. С. Денчев; обща ред. Н. Василев. София, 2010, с.

44 – 47, 101 – 102, с портр.]. ISBN 978-954-8887-69-4. – В: *Издател*, 2010, № 1 – 3, с. 61 – 63. *Вж.*: № 61. ISSN 1310-4624.

61. **Куманова**, Александра. *Елена [Нерлих-]Златева: En Grand*. Биобиблиогр. – В: **Куманова**, Александра. Апостоли на инфосферата: Наблюдение на ценностите: Увод в онтологията на триединството „Информ. – наука – школа“. Учебник за студенти по когнитолог. биобиблиогр. портретиране на персоналии в дисциплините от информ.-комуникативния цикъл на знанието. / Науч. ред. С. Денчев; обща ред. Н. Василев. София, 2010, с. 44 – 47, 101 – 102, с портр. *Вж.*: № 59. ISBN 978-954-8887-69-4.

2011

62. **Илиева**, Лилия. Западноевропейската литература като системно културологично явление във възгледите на *Елена [Нерлих-]Златева* [По изд.: **Куманова**, Александра. Апостоли на инфосферата: Наблюдение на ценностите: Увод в онтологията на триединството „Информ. – наука – школа“. Учебник за студенти по когнитолог. биобиблиогр. портретиране на персоналии в дисциплините от информ.-комуникативния цикъл на знанието. / Науч. ред. С. Денчев; обща ред. Н. Василев. София, 2010, с. 44 – 47, 101 – 102, с портр.] (№ 470). ISBN 978-954-8887-69-4. – В: *Трудове на Студентското научно общество при Университета по библиотекознание и информационни технологии*. Т. 6, 2011, с. 283 – 285. *Вж.*: № 61. ISSN 1314-4566.

63. **Черпокова**, Светла. Е. Т. А. Хофман в България: рецепция и политика. Юбилейни Паисиеви четения Университетът – академична карта на света, 3 – 4 ноември 2011, Пловдив. – В: *Научни трудове на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“*. Филология. Т. 49, 2011, № 1, ч. В, с. 286 – 300. ISSN 0861-0029.

2016

64. **Куманова**, Александра. ... плеяда забележителни педагози [в Държавния библиотекарски институт] : *Елена [Нерлих-]Златева ...* – В: *GLORIA BIBLIOSPHERAE* (Нишката на Ариадна): Изследвания в чест на акад. проф. Александра Куманова. Юбилеен сб. по случай 65 год. от основаването на УниБИТ = *GLORIA BIBLIOSPHERAE* (Ariadne's Thread): *Studia in honorem Acad. Prof. Alexandra Kumanova: A Festschrift for 65th Golden Jubilee of the University of Library Studies and Information Technologies in Sofia*. / Науч. ред. Стоян Денчев; състав., предг. и интервю Николай Василев. София, 2016, с. 50, 60, 117, с фотопортр. <<http://www.unibit.sno.bg>> ISBN 978-619-185-211-6.

65. **Трифенова**, Зорница. Личността на *Елена [Нерлих-]Златева* – преподавателката в ДБИ по западноевропейска литература [По изд.: **Куманова**, Александра. Апостоли на инфосферата: Наблюдение на

ценностите: Увод в онтологията на триединството „Информ. – наука – школа“. Учебник за студенти по когнитолог. биобиблиогр. портретиране на персоналии в дисциплините от информ.-комуникативния цикъл на знанието. / Науч. ред. С. Денчев; обща ред. Н. Василев. София, 2010, с. 44 – 47, 101 – 102, с портр.] (№ 1309). ISBN 978-954-8887-69-4. – В: *Трудове* на Студентското научно общество при Университета по библиотекознание и информационни технологии. Т. 11, 2016, с. 559, 582, 605. – *Вж.*: № 61. <<http://www.unibit.sno.bg>>. ISSN 1314-4566.

Именен показалец

- Александрова, Красимира Стойчева, 1960 – (ред.) 66
Берберов, Тодор Йончев, 1911 – 1988 (прев.) 21
Бочаров, Петко Димитров, 1919 – 2016 (прев.) 42
Василев, Николай Куртев, 1954 – (предг.) 64 ; (състав.) 64 ; (ред.) 60, 61, 62, 65, 66 ; (интервюиращо лице) 64
Георгиев, Емил Иванов, 1910 – 1982 (рец.) 1
Гонкур, Едмон дьо, 1822-1896 (за него) 7
Гьоте, Йохан Волфганг фон, 1749-1832 (авт.) 21 ; (за него) 10, 16
Денчев, Стоян Георгиев, 1953 – (ред.) 60, 61, 62, 64, 65
Иванов, Димитри Константинов, 1932 – (прев.) 43
Илиева, Лилия Иванова, 1952 – (авт.) 60, 62
Куманова, Александра Венкова, 1956 – (авт.) 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66 ; (ред.) 66
Ленц, Зигфрид, 1926 – 2014 (за него) 11
Николов, Минко Николов, 1929 – 1966 (авт.) 41
Пристли, Джон Бойнтон, 1894 – 1984 (авт.) 42 ; (за него) 42
Станчев, Стефан Иванов, 1906 – 1982 (рец.) 1
Стендал, 1783 – 1842 (за него) 22
Трифенова, Зорница (авт.) 65
Филипова, Силвия Трендафилова, 1956 – (ред.) 66
Фицджералд, Франсис Скот, 1896-1940 (авт.) 43; (за него) 6, 43
Фицджералд, Френсис Скот. Вж Фицджералд, Франсис Скот, 1896-1940
Хесе, Херман, 1877 – 1962 (за него) 14, 15, 17
Хофман, Ернст Теодор Амадеус, 1776-1822 (за него) 63
Черпокова, Светла Кирилова, 1967 – (авт.) 63
Шели, Пърси Биш, 1792 – 1822 (за него) 8
Шоу, Джордж Бърнард, 1856 – 1950 (за него) 13
- Angelova, Penka Emilova, 1949 – (ред.) 35, 36
Anisimov, Ivan Ivanovič, 1899 – 1966 (авт.) 50
Anisimova, R.M. (състав.) 50
Aragon, Louis, 1897 – 1982 (за него) 3
Bachtin, Michail M. вж Bahtin, Mihail Mihajlovič, 1895-1975
Bahner, Werner, 1927 – 2019 (авт.) 44, 46

- Bahr, Hermann, 1863 – 1934 (за него) 38
Bahtin, Mihail Mihajlovič, 1895-1975 (авт.) 52 ; (за него) 2, 23, 25, 28, 29, 31, 40
Balogh, Tamás, 1965 – (рец.) 58
Balzac, Honore de, 1799 – 1850 (за него) 3
Balzack вж Balzac, Honore de, 1799 – 1850
Bocharov, S. G. вж Bočarov, Sergej Georgievič, 1929 – 2017
Bočarov, Sergej Georgievič, 1929 – 2017 (състав.) 52
Brandt, Helmut, 1928 – 2006 (авт.) 37, 46
Brecht, Bertolt, 1898 – 1956 (за него) 3
Canetti, Elias, 1905 – 1994 (за него) 34
Dimitrova, Blaga Nikolova, 1922-2003 (за нея) 24
Džamdžiev, Strašimir Georgiev, 1901 – 1987 (прев.) 53
Dzhamdzhiev, Straschimir вж Džamdžiev, Strašimir Georgiev, 1901 – 1987
Finck, Adrien, 1930 – 2008 (авт.) 55
Fühmann, Franz, 1922 – 1984 (за него) 33
Garbers, Jürgen (ред.) 30
Gingerich, Stephen (рец.) 57
Goethe, Johann Wolfgang von, 1749 – 1832 (за него) 1, 2, 28
Gofmann, E. T. A. вж Hoffmann, Ernst Theodor Amadeus, 1776 – 1822
Greschnych, V. I. вж Grešnyh, Vladimir Ivanovič
Grešnyh, Vladimir Ivanovič, 1941 – (ред.) 54
Gurevic, Aron Jakovlevic, 1924 – 2006 (авт.) 29
Hauptmann, Gerhart, 1862 – 1940 (за него) 3
Heinritz, Reinhard, 1954 – (рец.) 56
Heintze, Horst, 1923 – 2018 (състав.) 32
Hesse, Hermann, 1877 – 1962 (за него) 3, 18
Hilbert, Hans-Günter (авт.) 23
Hoffmann, Ernst Theodor Amadeus, 1776 – 1822 (авт.) 53 ; (за него) 2, 4, 33, 37, 54, 56, 57, 58
Ibsen, Henrik, 1828-1906 (за него) 3
Ivasheva, V. V. вж Ivaševa, Valentina Vasil'evna, 1908 – 1991
Ivaševa, Valentina Vasil'evna, 1908 – 1991 (авт.) 51
Kaiser, Gerhard R., 1927 – 2012 (ред.) 38, 39
Klotz, G. (ред.) 45, 48
Kozhinov, V. V. вж Kožinov, Vadim Valerianovič, 1930 – 2001
Kožinov, Vadim Valer'janovič, 1930 – 2001 (състав.) 52
Kozlov, Nikolaj Romanovič, 1945 – (ил.) 53
Macher, Heinrich (ред.) 39
Moser, Dietz-Rüdiger, 1939 – 2010 (за него) 29, 31
Osols-Wehden, Irmgard, 1959 – (ред.) 32
Pfeifer, Martin, 1928 – 1994 (ред.) 18
Rimbaud, Arthur, 1854 – 1891 (за него) 27, 30
Roth, Joseph, 1894 – 1939 (за него) 38
Schickele, René, 1883 – 1940 (за него) 38, 39, 55

Seghers, Anna, 1900 – 1983 (за нея) 3
Shaw, George Bernard, 1856 – 1950 (за него) 3
Staitscheva, Emilia
 вж Stajčeva, Emilija Krumova, 1936 –
Stajčeva, Emilija Krumova, 1936 – (ред.) 35
Stendhal, 1783 – 1842 (за него) 3
Toper, Pavel Maksimovič, 1923 – (авт.) 49
Tunner, Erika (ред.) 38
Wehden, Irmgard Osols- вж Osols-Wehden, Irmgard, 1959 –
Weiss, Peter, 1916 – 1982 (за него) 26, 27, 30

Вилхелм Майстер – години на учение / Гьоте (за него) 10, 12, 16, 20, 21
Червено и черно / Стендал (за него) 22
Die Blendung / Elias Canetti (за него) 34, 36
Lachkultur des Mittelalters? Michael Bachtin und die Folgen seiner Theorie /
Dietz-Rüdiger Moser (за него) 29, 31
Die Lawine / Blaga Dimitrova (за нея) 24
Das Römische Karneval / Goethe (за него) 28
Schreie auf dem Boulevard / René Schickele (за него) 38
Wilhelm Meisters Lehrjahre / Goethe (за него) 1, 19

ELENA NÄHRLICH-SLATEVA: EN GRAND
(IN HONOR OF THE 50TH ANNIVERSARY OF ITS FIRST PUBLICATION)

Abstract: *The presented bio-bibliography is prepared to 25 May 2019 and reflects all personal works and the publications about her – 65 enumerated titles in German and Bulgarian languages. This is the third attempt of the author of this text – to interpret bibliographically the work of a unique modern pedagogue and researcher of the Western-European literature – literary scholar and historiographer for what purpose was created the personal auto-bio-bibliographical base. The publication of this bio-bibliography is on the occasion of the appearance of her first study in 1969 in the journal Librarian (Bibliotekar). For subtitle of this secondary-documental work is used the term En Grand (Fr.: On a large scale), emblematic for her bio-bibliographic sketch, published in 2005 in the journal Library (Biblioteka), followed by its enlarged presentation in a monograph edition in 2010, revealing the school in the field of the information-communication cycle of knowledge on the cardinal UNIVERSALIZATION – SPECIALIZATION constituted with a very large international impact in the University of Library Studies and Information Technologies (ULSIT) – successor of the State Library Institute (SLI). The school is a result of the intentio to make a historiography and prognosis of the TRANSFORMATION in the time and space of any studied information phenomenon (I. Fact; II. Primary document; III. Secondary document; IV. Meta-system; V. Philosophic picture of relations among things) in the context of the whole paradigm of knowledge – the core of*

the scientific credo and teaching of Elena Nährlich-Slateva in Western-European literature for which she received an academic reception and recognition not only by scientific community in Bulgaria, but also in Germany where she live and work.

The present bio-bibliography is prepared under the bibliographic editorship of Assoc. Prof. Krasimira Aleksandrova and Prof. Silvia Filipova and scientific editing of Assist. Prof. Nikolay Vasilev, PhD. The bio-bibliography is designed in the information screen of the jubilee bio-bibliographic reference books for scholars of ULSIT – SLI, carried out in a close collaboration with Assist. Prof. Nikolay Vasilev, PhD.

The sketch to the bio-bibliography (2005 – 2010 – 2019) represents the phenomenological portrait of Elena Nährlich-Slateva.

Keywords: *Elena Nährlich-Slateva (born 25.05.1941, Sofia); Western-European literature; scholar; historiographer; phenomenological sketch (2005 – 2010 – 2019); bio-bibliography (to 25 May 2019): 65 enumerated titles in German and Bulgarian languages.*

Prof. Alexandra Kumanova DSc
Department of Library and Information Sciences and Knowledge Management
University of Library Studies and Information Technologies
119, Tsarigradsko shose, Blvd.
1784 Sofia, Bulgaria
E-mail: a.kumanova@unibit.bg

КНИГОИЗДАВАНЕ
PUBLISHING

СТРУКТУРИ И ПАЗАРИ, СВЪРЗАНИ С КНИГАТА

Стела Георгиева

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Резюме: В статията се изследва въздействието на книгоразпространителските структури върху испаноезичните и латиноамериканските книжни пазари, с анализи върху дейности, свързани с формирането на Данък добавена стойност, с характеристики и съпоставки относно ценообразуването на книгата в Европа и Латинска Америка. В изследването се привеждат примери от съвременната практика в сферата на маркетинга на книгата и ролята на световните лидери в областта на книгоиздателския бранш.

Ключови думи: книгоиздаване; цена на книгата; издателска индустрия; съвременна практика; книжен маркетинг.

Книжният маркетинг на испано- и латиноамериканския пазар

UDL е независима испанска дистрибуторска компания в областта на книгоиздаването. Тя работи предимно на територията на Испания, но има и международен отдел. Обслужва всички книгоиздателски компании без значение на тяхния мащаб. За 2017 г. са сключени над 5000 договора с клиенти, като най-голям е този на библиотеките – 1800, училища, големи и средни вериги книжарници и хипермакети, притежаващи книжни щандове. Складовата база се намира в Азуека де Енарес, близо до Гуадалахара. Компанията работи с най-модерните и атрактивни технологии. Специално е разработена система за бързо обслужване на клиентите, като административните и счетоводните процеси са напълно прозрачни, а издателите и клиентите могат да получат лесен достъп до информация за това как се разпространяват заглавията с техните марки. Данните може да се изтеглят в реално време на формат Excel. Компанията предварително разработва проекти за търговския старт на всяка книга, като се организират бизнес срещи с издателите – промоция, маркетинг, формат на изданието (хартиен или електронен), дизайн, тираж, допълнителни преиздания. Издава актуален информационен бюлетин, съдържащ новини за продажби и за преиздания, които са представени на формати PDF и Excel.

В категория Заглавия UDL дава полезна информация за нови издания, предстоящи заглавия и най-търсените и продавани книги. Разнообразието им е изключително голямо. Наблюдават се издания във всички жанрове и възрастови групи, като търсенето на определена книга може да става по различни начини – по ISBN, заглавие, автор и др.

Интерес представляват различните полезни връзки и събития, които компанията организира със своите партъори. Такива са: читателски срещи, препоръчани издания от книжарниците, мотивиране на четенето сред населението без значение на възраст, пол и образование, създаване на литературни работилници, срещи с писатели и др.

SGEL е испанска компания за дистрибуция и логистика на книжна продукция и периодични издания с национално и международно значение, както и на списания с колекционерска стойност. Тя има над 40-годишен опит в бранша. Благодарение на своята дейност осигурява на клиентите си множество услуги, генериращи големи успехи, като предлага продукти с висока стойност и безкомпромисно качество. Предлага широка гама заглавия и автори от различни издателски марки.

SGEL залага на ефективни маркетингови и рекламни решения. С помощта на повече от 32 търговски представители директно за търговските обекти се представят книжните продукти на компанията. За да са ефективни бъдещите бизнес отношения между компанията и издателите, се провеждат различни по характер срещи, дискутират се въпроси за евентуални печалби и загуби, за прилагането на добри маркетингови стратегии, за да има изданието успех. Не на последно място, преди SGEL да сключи сделка с бъдещите си партъори – издателите, те провеждат анкети със самите редактори. Анкетите целят да изтъкнат бъдещите качества на книгите, които ще излязат на търговския пазар и ще осигурят реална печалба за двете страни. Налагат се три основни направления, които несъмнено влияят върху икономиката и разпространението на книгата: *учебници и помагала, чуждоезикова художествена литература и издания с общ характер.*

Сред основните аспекти за ефективен маркетинг на книгоиздаването се открояват големите складови бази, като най-голямата е с площ 8000 кв. м, и оборудването с най-модерните технологии за управление на книжната продукция. Годишно се изпълняват 184 000 поръчки за доставка на книги до всички краища на Испания, които надвишават 6,6 милиона копия.

В сайта на компанията, в специална подкатегория – *обслужване на клиенти*, се акцентира в каква посока е насочена книгоразпространителската ѝ политика. Обслужват се повече от 3500 библиотеки, 142 обекта на вериги книжарници, 500 обекта с капацитет на супермаркети и над 6000 павилиона, специализирани в разпространението на книги и периодични издания в Испания. Складовата база обслужва всеки обект, дал своята

поръчка в рамките на 24 – 48 часа. Чрез разширено информационно търсене клиентите могат да открият желаните от тях книги. Най-добрата форма за този вид търсене е с помощта на електронната база за обмен на данни (EDI, SINLI) и сайтовете на библиотеките. Най-доброто средство си остава сайтът на компанията: www.sgel.es/libros/. Той предлага бързо обслужване, консултация със специалисти, обратна връзка, мониторинг на банкови сметки, достъп до каталозите на всички издателства, с които компанията работи, и др.

Сред водещите дистрибуторски компании за книги е ARNOIA. Компанията има над 30-годишен опит и предлага едни от най-големите и качествени селекции на книги на пазара. Работи предимно с библиотеки и големи търговски обекти. Основните ѝ цели са предлагането на висококачествени издания от репертоара на издателите, с които работи, и нейната конкурентоспособност на пазара.

Складовите ѝ помещения се намират в Понтеведра, Галисия, на площ 14 000 кв. м. Има представителства на Балеарските и Канарските острови. Поддържа репертоар от над 700 000 заглавия на 3500 издателски марки. Има на разположение над 170 000 палети, готови да заминат по предназначение към всяка точка на страната в рамките на 24 – 48 часа след възлагане на поръчката от страна на клиента. Продукцията, разположена в ARNOIA, е с богато жанрово съдържание и автори, от научно-техническа литература до фентъзи и развлекателни издания за всяка възраст. Освен дейността си на дистрибутор на книжна продукция компанията разпространява и канцеларски материали. Работи с екип от 140 професионалисти.

В навигацията на сайта клиентите могат да открият богата информация за продажби, новини, събития, консултации и всякакви други аспекти, свързани с книгата. Издателите могат да прегледат товарителниците, издадените финансови документи, заглавия, които са се наложили на пазара, статуса на пратките и пр. Като утвърдена компания в книгоразпространителския бранш, ARNOIA работи с модерни комунални услуги – *EDI, SINLI, SEGAL* и др.

Поръчките се правят на сайта на компанията, където е качен каталогът на предлаганата книжна продукция. ARNOIA си запазва правото да отмени или спре поръчката, ако има индикации за измами от страна на клиентите или се съмнява в тяхната платежоспособност. Самата доставка на книжната продукция зависи от това къде е направена поръчката, в коя част на страната се намира търговският обект, проследено в километри, и къде е налично изданието в момента на заявката. В договора компанията изрично се позовава на това, че не носи отговорност при евентуална повреда на пратката, ако логистиката е направена с чужд транспорт. Цените на продукта *книга* са показани в каталога, но са без ДДС и транспорт.

Рекламациите и исковете, насочени към ARNOIA, се уважават в рамките на три дни след получаването на пратката. Възраженията се приемат по надлежния ред, в писмена форма до отдел „Рекламации“. Компанията спазва изискванията за защита на личните данни и банковите сметки на своите клиенти и работи с Испанската агенция за защита на данни.

В Латинска Америка, Мексико, функционира *Cámara Nacional de la Industria Editorial Mexicana [CANIEM]*. Това е основната организация в Мексико, която спомага за разпространението на книжната продукция в страната и на латиноамериканския пазар. Основана е през 1964 г. с цел да популяризира и мотивира четенето. Организирант се многобройни събития, като лекции, семинари, опреснителни курсове за специалисти, работещи с книгата, специализации, издават се различни специализирани сертификати в областта на книгоиздаването, маркетинга, авторското право. Интерес представлява безплатният семинар на тема икономическата конкуренция в съответствие с Федералния закон, който се провежда на 20.09.2017 г.

С цел успешно разпространение на мексиканската книга CANIEM участва като партньор в най-авторитетните панаири на книгата както в страната, така и на международните форуми в Латинска Америка (Уругвай, Аржентина, Колумбия) и в Европа (Италия, Испания, Германия, Великобритания, Португалия и Франция).

На сайта на CANIEM са представени подробни статистически данни за състоянието на издателския сектор и производството на книги. Тук ще уточним, че се работи върху множество проекти с цел подпомагане на мексиканската книжна индустрия. Статистика се прави всяка година, като изнесените резултати се вписват в специален доклад, включващ имена и издателски фирми, които успешно се реализират в сферата на книжния маркетинг. В годишния доклад е отделено специално място на издателските фирми с годишен оборот над 250 000 песос. Изнесените данни засягат следните акценти:

- състоянието на сектора в Мексико;
- производството и търговията в страната;
- позициите на електронната книга;
- заетостта в държавните и частните издателства.

По ISBN до 2016 г. са регистрирани общо 27 940 заглавия, като през 2015 г. са с 10,3% по-малко.

Според статистическия отчет на библиотеките, който дава информация какви и колко нови заглавия са купени от издателите през последните години от 2014 г. насам, броят на заглавията, продадени от издателския сектор за 2015 г., е 146 милиона, което представлява увеличение с 2,5%. Въпреки това тази бройка е сравнително ниска за разлика от 2012 – 2013 г.,

когато са продадени 151 милиона копия. От друга страна, нетните приходи са близо 889 милиона песос.

Съпоставки на ценообразуването на книгата и формирането на ДДС върху издателската продукция в Европа и в Латинска Америка

През последното десетилетие упорито се заговори за проблема с ДДС, налаган върху издателската продукция, което оскъпява коричната цена на книгата и в някои случаи прави книгата непродваема. При разглеждането на маркетинга на книгата в български и международни условия, в ДДС се наблюдават огромни разлики. В България този данък е 20%, което ни нарежда на едно от първите места в света. Дания е с най-висок ДДС в света – 25%, но трябва да се имат предвид високият брутен продукт на човек от населението и покупателната възможност. От години насам българските книгоиздатели се борят този огромен процент да бъде намален значително, да се даде възможност на четящите хора по-често да си купуват нови книги.

Въпросът с ДДС в някои държави на ЕС е по-различен. Във Великобритания този данък е 0%, в Швейцария – 3%, в Испания – 4%, в Италия – 4%, във Франция – 5,5%, в Белгия – 6%, в Португалия – 5%, в Исландия – 0%. В Беларус е 0,5%, в Турция – 1%, в Канада – 7%, в Япония – 5%, в САЩ – 7%, в Сингапур – 3%, в Южна Корея – 0%. В тези региони на света е налице успешна политика по отношение на издателския сектор и книгата за разлика от България, където 20-процентов ДДС изисква повишаване на единичната цена на книжната продукция и на практика отказва много от клиентите да направят своята книжна покупка, независимо от нейната атрактивност и полезност.

Интересен казус наблюдаваме в Латинска Америка. Според *Регионалния център за развитие на книгата в Латинска Америка и Карибския басейн* Чили оглавява списъка с най-висок ДДС от 19%. Следвана е от Гватемала – 13%, и Боливия – 13%. Тези стойности са сравнително високи дори за развитите в индустриално отношение и богати държави, като САЩ и Канада. Колкото и да е учудващо, в останалите латиноамерикански държави ДДС е 0%.

Високият ДДС в Чили чувствително се отразява върху книжните продажби. Проблемът съществува от 1976 г., когато данъкът е въведен от гражданско-военна диктатура. Преди това е бил 0%. Наложени са абсолютна цензура върху книжната продукция и строг мониторинг от страна на властите. През 1993 г. с ДДС са обложени приходите от Националния форум на книгата и четенето, проведен в столицата. Така в Чили се продават едва около 5,5 милиона заглавия годишно, въпреки че страната е с население, нареждащо се сред най-четящите в региона.

Изложените по-горе факти поставят проблема за това как населението съумява да се справи с наложените ограничения и да извоюва правото си за достъп до книги, които да не бъдат облагани с висок ДДС. На Международния панаир на книгата в Сантяго чилийците изразяват своето недоволство и организират гражданска инициатива за стартиране на кампания *Книги без ДДС*. В подкрепа на инициативата се включват много писатели, журналисти, издатели, книготърговци и организации. Събрани са над 40 000 подписа, които са внесени в Сената. Причина за тази инициатива е фактът, че самите издания са с ниски цени, но високият ДДС ги оскъпява, с което се намалява покупателната възможност на населението. Най-осезаемо е оскъпяването при учебната литература за гимназиите, колежаите и университетите. За разлика от Бразилия, където делът на купените от населението нови заглавия годишно е 48%, в Аржентина – 56%, и в Мексико – 59%, то в Чили е едва 35%.

Подобни тенденции се наблюдават в Боливия и Гватемала. През последните години се провеждат кампании за премахване на 13% ДДС върху книгите. Внасянето на законопроекта по този казус е най-доброто решение за момента. Идеята за тях е подкрепена от издатели, национални библиотеки и министерствата на образованието и културата в двете страни. Разбира се, в предходни години се провеждат подобни кампании – 1994 г. и 2005 г., но за съжаление, в Боливия те са неуспешни.

В страните с развита книгоиздателска индустрия и книготърговия в Латинска Америка ДДС отдавна е премахнат. В Аржентина казусът е решен още в началото на 80-те години на миналия век със специален закон. Това позволява на аржентинците да купуват средно по 4 – 6 нови книги. На второ място се нарежда Бразилия, която също въвежда законопроект през 1988 г. за спиране на данъчното облагане върху книжната продукция. Средната покупателна възможност на човек е 4 – 6 книги годишно. Следват Мексико и Колумбия със средно 3 нови заглавия годишно. При тях ДДС отпада през 90-те години. На следващо място е Перу, като през 2006 г. отменя 18% ДДС и го занулява.

През следващите 10 години, колкото и да е учудващо, ДДС върху книгата е премахнат в страни като Куба, Еквадор, Парагвай, Доминиканската република, Уругвай и Венецуела.

Горните показатели сочат успешна политика в тези страни по отношение на издателския сектор и книгата за разлика от България. Да не говорим за скъпата учебна литература за училища и университети, които допълнително оскъпява изданията.

Ценообразуване на книгата в Испания и Латинска Америка

Ценообразуването на книгата в Испания е гарантирано със закон от 1975 г. Водеща цел е дадено заглавие да се продава навсякъде на една и съща стойност по всяко време на годината. С развитието на книгоиздаването и книготърговията в страната, се налагат множество промени. При определяне на цената на испанската книга задачата е книгата да достига до клиента без излишно оскъпяване. Ниският 4% ДДС играе важна роля при ценообразуването. Преди няколко десетилетия се е следяло всяко заглавие да има фиксирана и непроменлива цена във всички провинции на страната. Днес книгата може да достигне до клиента, предлагана на гъвкави цени. Тенденцията се налага от новите изисквания, наложени на книжния пазар, включващи силна конкуренция в бранша, внедряване на модерни технологии, предлагане на голям брой преводни автори и разгръщане на представителства на чужди книгоиздатели в страната. Така Испания застава на осмо място в развитието на глобалната издателска индустрия.

Интересна статистика за средната цена на книгите в Испания за 2015 г. в евро дава сайтът www.es.statista.com/estadisticas/475628/precio-medio-libros-por-tematica. Информацията отразява най-важните сектори в испанската книгоиндустрия. От данните става ясно, че на испанския пазар най-скъпи са учебниците и учебните помагала – близо 29,2%, на второ място са научните и техническите издания с 27,89%, следвани от изданията за обществени и хуманитарни науки – 25,94%, а в най-ниската категория е детската литература – 10,37%. Друг акцент е проследяване на резултатите от продажбите на книги в страната за периода 2015 – 2016 г. През 2016 г. книжарниците и обектите, занимаващи се с книготърговия, са реализирали 810 900 000 евро, което е с 22,5 милиона повече от 2015 г. В същото време онлайн книжарниците са реализирали над 25 милиона евро. При изследването, отнасящо се до най-разпространените жанрове за 2015 г., са изведени съвременните трилъри с печалба 232 380 000 евро, следвани от мистериите и криминалните романи – 54,9 милиона евро, и др. Статистиката представя 10-те най-продавани заглавия на испанския пазар в периода януари 2014 г. – март 2015 г. В периода 2002 – 2015 г. се наблюдава поддържане на по-високо от средното ниво тираж на издаване и разпространение. Ценообразуването на изданията с мека подвързия е от съществено значение. Цените им са значително по-ниски от цените на тези с твърда подвързия. Средната цена на книгата в Испания е 21 евро за периода 2004 – 2015 г. През 2011 г. изданията поскъпват с близо 2 евро.

Цените на книгата в Латинска Америка

В последните години в Латинска Америка ценообразуването на книгата значително се променя. От направено проучване в този географски регион става ясно, че цените на изданията в Аржентина са със 70% по-високи от тези в останалите държави. На следващо място се нареждат Бразилия и Чили. Средните цени на книгите в Мексико, Перу и Уругвай не се променят и държат едно приемливо ниво.

Цената на книгата се определя от графичния дизайн и полиграфическата изработка. А най-добрите книгоиздатели в региона са Аржентина, Бразилия и Мексико, което е една от причините за по-високите им пазарни стойности, особено при някои жанрове.

Движението на ценовите стойности е доста гъвкаво. С тяхното проучване и изследване са ангажирани редица асоциации. Те показват интересни резултати, които публикуват в различни доклади. Такива асоциации са: *Регионалният център за развитие на книгата в Латинска Америка и Карибския басейн*; *Cámara Nacional de la Industria Editorial Mexicana (CANIEM)*; *Cámara brasileira dos livros* и др. Проучванията са направени върху едни и същи заглавия, но издавани от различни издателски марки и структури, намиращи се в Латинска Америка.

Данни за електронния книжен маркетинг в Европа

Според годишния доклад на FEB от 2015 г. приходите от продадени книги на Стария континент са на стойност над 38 милиарда евро (*сумата не е съвсем точна – има информация, че тя значително надвишава това число*). Според документа от печат са излезли над 575 000 заглавия. Данните идват от членуващите 28 асоциации на книгата от 28-те страни. Проследява се най-доброто от реализираните печалби. Книжните пазари са разпределени според оборота на издателствата. Най-привлекателни са пазарите в Германия, Великобритания, Франция, Испания и Италия. В тези държави са отчетени продажби с много висок процент за разлика от останалите европейски региони. Значима е заетостта в сектора. Според данните на Европейската асоциация на книгоиздателите тя достига 750 000 души. Тук се наблюдава тенденция близо 75% от заетите в бранша да са на хонорар и граждански договор, което показва, че те имат други професии. Само 25% са щатни служители, предимно експерти. Според доклада 60% от изданията на пазара са предназначени за потребителски цели, а останалите 40% са с образователна цел. По отношение на дългосрочните тенденции, до 2007 г. се наблюдава висок икономически растеж. В периода на икономическата криза от 2009 – 2012 г. пазарът за книги рязко спада. През 2013 – 2014 г. се възстановява.

Цените на книгите се регламентират в европейските страни с намалени ставки на ДДС, но това не важи за Дания и България, където данъкът е най-висок. Тези правила не се прилагат винаги при е-книгоиздаването.

През 2011 г. във Франция е-книгите имат фиксирани цени. Германската книжна асоциация смята, че това трябва да става чрез преговаряне между издатели и книгоразпространители. Според ФЕВ докато печатните издания са продукт – стока, е-книгата може да се разпространява само след придобиването на необходим лиценз, подлежащ на ДДС. Във Великобритания дялът на текущия е-книжен пазар е 6% и продължава да расте, като най-разпространени са изданията, купени с приложенията Kindle, iPhone и всяка година се продават 40 000 устройства за четене на е-книги.

В Германия близо 40% от новите издания се предлагат в е-формат. Най-широко употребявани са приложенията e-Reader – 35%, и Sony – 5%. Германската версия Amazon.de стартира през 2011 г. с 1 000 000 заглавия, а днес те са многократно повече.

Във Франция наблюдаваме значителни опити за цифрово книгоразпространение. *Националната цифрова библиотека на Франция* предлага 1,5 милиона е-книги. Търговската асоциация на издателите обединява усилията си с правителството да защитава френската книжна индустрия срещу неефективни глобални маркетингови стратегии. В Италия пазарът на е-издания е най-голям, като за децата над 7 години е над 20%.

Кратки изводи и оценки

От изложеното дотук може да се направят насърчителни изводи за съвременното състояние на световния книжен маркетинг. Традиционното книгоразпространение борави със свои специфични механизми и успешно се развива. В развитите страни с добри позиции в книгоиздателската индустрия *данък добавена стойност* намалява и дори постепенно отпада. Страната ни все още е на незавидна позиция с един от най-високите ДДС не само в Европа, но и в света, а това дава отражение върху насърчаването на продажбите, пласмента на родната книга и реализацията на нова политика спрямо четенето и книгоиздателските процеси.

ЛИТЕРАТУРА

1. Печатни източници

Георгиев, Лъчезар, Стела Георгиева. (2015). *Пътища на детската книга*. София: АН-ДИ, 200 с.: с ил.: рез. на англ., португ. и исп. ез. [ISBN 978-619-7221-05-3].
Георгиев, Лъчезар. (2013). *Книгоиздаване и печатни комуникации: Изследвания за книгата и медиите* (=Book publishing and printed communications: Research on the

book and media). В. Търново: Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 424 с., рез. на рус. и англ. ез. : с ил.

Георгиев, Лъчезар. (2016). *Стратегически подходи в книгоиздаването и печатните комуникации* (=Strategic approaches in publishing and print communications) / 4. прераб. и доп. изд. София: АН-ДИ, 260 с., abstract.

Georgiev, Lachezar. (2016). *The author and the book publishing process: Two studies on the book and print communications*. Saarbrücken; Düsseldorf [Germany]: Lambert Academic Publishing, 66 p. ISBN 978–3–330–02030–6 [електр. и печ. изд.].

Георгиев, Лъчезар. (2017). *Увод в издателския процес*. В. Търново: Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 250 с., с ил.

Гуленова, Мария. (2003). *Маркетинг на книгата: Комуникации*. София: Квазар, 256 с.

Publishing in the First World War: Essays in Book History. (2007). Edited by Mary Hammond and Shafquat Towheed. London: Open University, UK.

Тодоров, Тодор К. (2013). *Електронни издания*. София: Авангард Прима, 250 с.

Филева, Петранка. (2003). *Глобализация и медии*. София: Военно издателство, 233 с.

2. Електронни ресурси

www.sgel.es/edicion-y-distribucion-de-libros/editores-en-distribucion/

www.udllibros.com/html/index.php

www.udllibros.com/internacional/index.php

www.sgel.es/libros/

<https://es.statista.com/estadisticas/475628/precio-medio-libros-por-tematica/>

www.sgel.es/edicion-y-distribucion-de-libros/servicio-a-editores/

www.sgel.es/edicion-y-distribucion-de-libros/editores-en-distribucion/

<https://es.statista.com/estadisticas/475628/precio-medio-libros-por-tematica/>

<https://es.statista.com/estadisticas/475628/precio-medio-libros-por-tematica/>

<https://es.statista.com/estadisticas/473816/facturacion-de-la-venta-de-libros-en-espana-por-canal-de-distribucion/>

<https://es.statista.com/estadisticas/473249/facturacion-de-novelles-enpana-por-genero/>

<https://es.statista.com/estadisticas/474098/tirade-media-de-libros-en-espana-por-tipo/>

<https://es.statista.com/estadisticas/473668/precio-medio-del-libro-espana/>

https://www.clain.com/sociedad/Variaciones-precio-libro-America-latina_0_B1GMp09oPmx.html

www.material-ligero.cl/iva-al-libro-en-america-latina/

www.20minutos.es/noticia/157058/america-latina/sin-iva-libros-lee-mas/menos-profundidad/

www.radiovillafrancia.cl/wp-conet/uploads/2015/04/umpuestos-al-libro--en-el-mundo.png

www.radiovillafrancia.cl/verguenza-chile-tiene-el-impuesto-iva-al-libro-mas-alto-del-mundo#NTBNfsXQ.w1kxsmNF.dpbs/

www.carcaj.cl/

www.caniem.com/es/capacitacion/taller-graruito-sobre-esquemas-de-cumplimiento-de-la-ley-federal-de-compretencia/

https://www.arnoa.com/html/quienes_somos/quienesSomos.php

<https://www.arnoa.com/portada.php>

<https://www.arnoa.com/portada.php#html/textos/condicionesCompa.php>
<https://www.arnoa.com/portada.php#html/textos/proteccionDatos.php>
www.caniem.com/es/content/actividad-editorial/
www.caniem.com/es/content/estadistica-librerias/
www.caniem.com/es/content/actividad-editorial/
www.caniem.com/es/content/isbn-en-m%C3%A9xico-0
www.caniem.com/es/content/estadistica-librerias/
<https://fabianvanzquez.es/presio-fijo-libros-espana/>
<https://infogram.com/precos-de-diversos-libros-en-america-latina-1gqnm9808ljmlw>
www.askr.ru/activities.htm

STRUCTURES AND MARKETS, RELATED TO THE BOOK

Abstract: *The purpose of this article is to study the impact of certain factors influencing effective book marketing. Observations are made on the impact of book publishing structures on Spanish-Latin and Latin-American book markets. The study analyzes the formation of value added tax, sets parameters and characteristics on book pricing in Europe and Latin America. The role of e-marketing in Europe is also highlighted. The study puts forward many examples from the contemporary practice in the field of book marketing.*

Keywords: *book publishing; book pricing; publishing industry; contemporary practice; book marketing.*

Assist. Prof. Stella Georgieva PhD
St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo
Ul. Teodosiy Tarnovski №2
5003 Veliko Tarnovo, Bulgaria
E-mail: stela.georgievats@uni-vt.bg

КНИГОИЗДАВАНЕ
PUBLISHING

СТАНДАРТИЗАЦИЯ НА ТРАНСЛИТЕРАЦИЯТА
ПРИ СЛАВЯНСКИ И НЕСЛАВЯНСКИ ЕЗИЦИ

Цветелина Накова

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Резюме: Настоящата публикация цели да представи пред специалистите филолози преимуществата, които се осигуряват при използването на международно приетите, утвърдени от официални организации стандарти за транслитерация. Поставен е акцент върху транслитерацията, засягаща българския език.

Стандартът, който е предмет на настоящия доклад, е БДС ISO 9: 2001 „Информация и документация. Транслитерация на кирилица с латиница. Славянски и неславянски езици“. При използването на стандарта не може да се гарантира съхраняване на езиковата идентичност, нито пълно унифициране на различните езици при превод. Прилагането на БДС ISO 9: 2001 обаче е гаранция за качество на осъществената комуникация и пълноценен пренос на информация.

Ключови думи: български език; транслитерация; стандартизация; Български институт за стандартизация (БИС).

Увод

Езикът създава специфичен контекст на националната идентичност. В информационното общество той вече не засяга единствено комуникацията, особено при глобалния обмен на идеи – процес, който все по-често наблюдаваме в научните среди.

За да се гарантира пълноценният пренос на информацията, в този случай е жизненонеобходимо прилагането на транслитерация. БДС ISO 9: 2001 е настоящият действащ стандарт за транслитерация на кирилица с латиница при славянски и неславянски езици, приет от Българския институт за стандартизация.

Българският институт за стандартизация (БИС)

Българският институт за стандартизация (БИС) е обществено-правна организация в Република България, в която членуват фирмите, организациите и институциите, чиито интереси са свързани със

стандартизацията. Членове са едни от най-големите компании в страната, представители на малкия и средния бизнес, на институции, обществени организации и т.н. (БИС, 2019).

Стандартизацията се установява при участието на всички заинтересовани страни – производители и потребители в най-широкия смисъл – и е насочена към постигане на обща и оптимална икономия и за двете страни. Стандартите на Международната организация за стандартизация (ISO – образец за световно обединение на национални органи по стандартизация) се разработват от технически комитети, като създадените от тях проекти за стандарти се подлагат на гласуване от членовете на ISO и се налагат след одобрението на най-малко 75% от гласувалите (БИС, 2019).

БИС полага усилия за сближаване и отразяване на интересите на всички заинтересовани както в частния, така и в обществения сектор и по-конкретно: доставчици, потребители, научни и академични среди, партньори в областта на социалната сфера, органи по оценяване на съответствието, държавни институции и други обществени организации.

Дейността ѝ е насочена както към непрекъснато подобряване на националната стандартизационна система и привличане на повече участници в стандартизацията, така и към подобряване на управлението и организацията на работата.

Като успешна практика в това отношение може да бъде посочено партньорството между БИС и УниБИТ. В Университета по библиотекознание и информационни технологии лекционните курсове по стандартизация имат вече над двадесетгодишна традиция, а като задължителна дисциплина стандартизацията се преподава в бакалавърските специалности и на двата факултета на университета, както в редовна, така и в задочна форма на обучение.

В резултат на подписано споразумение между двете институции, в УниБИТ се поддържа информационна система, осигуряваща безплатен достъп до електронния фонд на БИС. Този достъп включва всички действащи в България стандарти, разработени от техническите комитети на БИС, в които УниБИТ има представители, както и хармонизираните с международните и европейските организации стандарти с пълните им текстове. Системата е налична за потребители от университета и е предпоставка за дълготрайно партньорство, обединено около идеята за образование и повишаваща се квалификация на бъдещите участници в стандартизацията. Подобно сътрудничество е и пример за успешна корелация, която се осъществява в момента между университетите и другите институции.

Обучението по стандартизация и запознаването със стандарти от всички области на знанието не само са полезни, но и необходими при бъдещата професионална реализация на специалистите.

„Учебната дисциплина „Стандартизация“ има отношение към качеството и конкурентоспособността на готовата продукция – от проектирането и производството до нейното потребление и експлоатация...“ (Сирашки 2012: 3).

Прилагането на стандартизацията е способно да осигури стратегическо предимство на обучаващите се, като предостави успешна методология както при откритията, така и при глобалното споделяне на знанията.

БДС ISO 9: 2001 Информация и документация. Транслитерация на кирилица с латиница. Славянски и неславянски езици

Основните принципи на стандартизацията са: балансирано участие, равнопоставеност, прозрачност и общо съгласие (БДС 2019). БДС ISO 9: 2001 е създаден с помощта точно на тези принципи.

Стандартът установява система за транслитериране с латински знаци на кирилските знаци, които съставляват азбуките на славянски и неславянски езици, в съответствие с принципите за строго преобразуване с цел да се направи възможен международният информационен обмен, преди всичко чрез електронни средства.

Той може да бъде прилаган както за изготвяне на исторически и географски текстове, картографски документи, така и в частност – за библиографската работа, където знаците трябва да се преобразуват от различни писмени системи в една азбука, за да се даде възможност за единна азбучна подредба на библиографии, каталози, показалци, списъци от топоними и т.н.

„БДС ISO 9: 2001 Информация и документация. Транслитерация на кирилица с латиница. Славянски и неславянски езици“ е приет с общото съгласие на членовете на ТК (технически комитет) 16 „Архивна, библиотечна и информационна дейност“. Към стандарта от международната организация ISO 9: 1995 (който е първообразът при изготвянето на БДС ISO 9: 2001) са установени и допълнения, преди да бъде приет официално от БИС.

„Хармонизирането на националните стандарти с международните способности за прилагането на нови подходи и технологии, за преодоляване на бариерите пред информационния обмен, за повишаване качеството на предоставяните информационни продукти и услуги...“ (Кръстева 2015: 140).

Предпоставка за правилното запознаване с каквито и да е промени обаче е предварителното изясняване на основните елементи в структурата на един стандарт. Те са:

- Заглавна страница;
- Съдържание;
- Предговор;
- Увод (въведение);
- Основен текст;
- Приложения;
- Библиография;
- Индекси.

БДС ISO 9: 2001 има допълващ текст, обособен в Национален предговор – без да се пропуска предговорът от оригиналния стандарт ISO 9: 1995. Ако се проследи структурата, по която се пише един стандарт, трябва да се уточни, че съществува базова разлика между предговор и увод (или въведение).

Предговорът цели да изясни връзките между конкретния стандарт и сродни на него. В предговора също така е установено да се посочват организациите, приели първоначално стандарта, и т.н., или с други думи, предговорът се занимава с „произхода на стандарта“. От друга страна, въведението включва особености в разработването на стандарта, предназначението и възможните начини на приложението му, както и областите на това приложение.

Допълнението към основния текст на ISO 9: 1995, осъществено, както вече подчертахме, под формата на Национален предговор, запознава с изключението за представяне на кирилското „ъ“, като за текстове на български език при транслитериране за гласен звук да се използва символът „ă“.

Стандартът също така установява основните принципи за преобразуване на писмени системи:

- Транслитерация;
- Ретранслитерация;
- Транскрипция;
- Латинизация.

Когато при превод броят на знаците, използвани в азбуката, на която текстът ще бъде превеждан, е по-малък от броя на знаците, използвани в азбуката източник, е наложителна употребата на диграфи или диакритични знаци. В този случай би трябвало да се поддържа определена фонетична логика, за да може системата да бъде широко възприета, като се избягва, доколкото е възможно, употребата на знаци, избрани произволно или единствено по силата на определена традиция.

Има единствен сроден на БДС ISO 9: 2001 все още действащ в Република България стандарт, имащ отношение към транслитерацията, и

той е БДС 1596: 1973, „Транслитерация на българските думи с латински букви“.

Международният стандарт ISO 9 е разработен от технически комитет ISO/TC 46 Information and documentation, SC 2 Conversion of written languages.

Целта на този международен стандарт е да се осигури средство за международна комуникация с писмени съобщения във форма, която позволява автоматичното им предаване и възстановяване от хора и машини. Системата за преобразуване е предвидена да бъде еднозначна и напълно обратима.

Това означава, че няма да бъдат вземани предвид фонетични и естетични съображения и определени национални навици: всички подобни съображения се игнорират от машината, която изпълнява преобразуването.

Приемането на настоящия стандарт за международна комуникация дава свобода на всяка страна да възприеме за своя собствена употреба национален стандарт, който изпълнява условието за съвместимост с международния стандарт. Посочените страни, използващи кирилски знаци от славянски азбуки, са: българска, белоруска, македонска, руска, сърбохърватска, украинска.

Като резултат от прилагането на тази обща система за транслитерация не е предвидено да се представя точното произношение на оригиналния текст на езика. Тя по-скоро е предназначена да служи като средство за откриване на оригиналната графика, като по този начин се дава възможност на всеки, който има познания за езика на оригинала, да произнесе правилно текста. По същия начин човек може да произнесе правилно текст на английски или полски, ако има познания по английски или полски.

БДС ISO 9: 2001 не може да гарантира в пълна степен нито запазване на идентичността, нито унифициране на езика при превод. От друга страна, прилагането на стандарта може да гарантира качествено осъществяване на комуникацията и пълноценен пренос на информация.

Стандартизацията се доказва като най-функционалния за момента инструмент за управление на качеството като величина. С намаляването на произведените материални продукти за сметка на информационните услуги и продуктите на знанието тя се превръща в инструмент за установяване на качеството от критично значение.

Стандартизацията може да бъде разглеждана и като един по-ефикасен метод не само да бъде постигнато качество на придобитото знание, но и то да бъде правилно разбрано при глобалния информационен обмен.

ЛИТЕРАТУРА

1. Български институт за стандартизация. Официален сайт [прегледан на 23.01.2019 г.]. <<http://www.bds-bg.org/>>

2. Гълъбова, Севдалина, Росица Кръстева. (2014). Университетското обучение по стандартизация като фактор за повишаване на информационната компетентност на студентите. – В: *Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век*. Единадесета национална научна конференция с международно участие. София, 1 – 2 ноември 2013 г. София: За буквите – О писменехъ, с. 390 – 399
3. Закон за националната стандартизация. ДВ, бр. 88/4.11.2005 г.
4. Кръстева, Росица. *Стандартизация в библиотечната, архивната и информационната област*. София: Новата цивилизация, 2015. 168 с.
5. Сирашки, Георги, Христо Сирашки. (2012). *Стандартизация, сертификация и метрология. Избрани лекции*. Свищов: Стопанска академия „Д. А. Ценов“, 198 с.
6. БДС ISO 9: 2001. Информация и документация: Транслитерация на кирилица с латиница. Славянски и неславянски езици. София: ДАСМ, 2001. 18 с.

STANDARDIZATION OF TRANSLITERATION IN SLAVIC AND NON-SLAVIC LANGUAGES

Abstract: *The main aim of this publication is to provide knowledge to the researchers in the field of philology about the advantages of applying adopted by the International Organizations – and approved by local official organizations – Standards of transliteration. In this work would address concrete the aspect, concerning transliteration of the Bulgarian language.*

The object of this report is the Standard BDS ISO 9: 2001 Information and documentation. Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters. Slavic and non-Slavic languages. The application of this Standard would not be able to guarantee the absolute language identity neither the general unification of the transliterated languages. BDS ISO 9: 2001 is providing a certain quality guarantee of the communication process and stable information transfer.

Keywords: *Bulgarian language; transliteration; Standardization; Bulgarian Institute for Standardisation (BIS).*

Tsvetelina Nakova, PhD student
University of Library Studies and Information Technologies
119, Tsarigradsko shose Blvd.
1784 Sofia, Bulgaria
E-mail: ts.nakova@unibit.bg

МЛАДИ УЧЕНИ
YOUNG SCIENTISTS

**ПОЗНАНИЕТО КАТО ИЗСЛЕДВАНЕ И ТВОРЧЕСТВО
(ЗА СЛЕДВАНИЯ И РАЗВИВАН В НОВАТА ИНФОРМАЦИОННА
ЕРА ОБРАЗ НА ГОДИШНИКА НА БЪЛГАРСКИЯ
БИБЛИОГРАФСКИ ИНСТИТУТ)**

Полина Симова

Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“

Резюме: Представяне на Трудове на Студентското научно общество при Университета по библиотекознание и информационни технологии (до 30.09.2010: СВУБИТ): Т. I – / Отг. ред. С. Денчев; Ред. кол. А. Куманова – глав. ред. ... [и др.]; Състав. А. Куманова ... [и др.]; Науч. ред. К. Александрова ... [и др.]; Ез. и граф. ред. Н. Василев. София: За буквите – О писменехъ, 2008 – .

Т. XIII. [Тринайста] XIII Студентска научна конференция / Обща, ез., науч. и граф. ред. Н. Василев ; Рец. И. Петева ... [и др.]. – 2018. – 750 с. : с ил., табл., сх.

Други рец.: И. Янкова, Ж. Стоянов, Д. Христозов, И. Павлова.

Ключови думи: Български библиографски институт; Студентско научно общество; Трудове; УниБИТ.

*Възпоменание
за Българския библиографски институт
„Елин Пелин“ (1941 – 1963)*

Традиционните ежегодни студентски конференции и изложби в Деня на отворените врати на Университета по библиотекознание и информационни технологии са знакови за възможностите, които университетът предоставя на младите хора да се развиват и да се изияват като членове на Студентското научно общество при УниБИТ (СНО), неизменно подкрепяни и насърчавани от преподавателите си, от ръководителя на СНО проф. д.п.н. Александра Куманова и с активното съдействие на административното ръководство на УниБИТ в лицето на ректора в този период проф. д.ик.н. Стоян Денчев.

Развивайки сертифицираните умения на студентите чрез методологията „учене чрез правене“ и творческия синтез „учене чрез

писане“, СНО извежда учебния и научноизследователския процес на студентите до дидактиката на отвореното учене, при което те са в състояние да учат самостоятелно, по теми, които ги интересуват, създавайки си трайни нагласи и постоянен интерес към научноизследователската работа. Не е случаен фактът, че всички преподаватели в УниБИТ, които от 2005 г. – времето на създаването на СНО – са били студенти на университета, са направили първите си научни публикации именно като негови членове.

Първата изява на СНО на УниБИТ е конференция с изложба на тема „Професионална реализация – XXI век“ (2005 г.). Следват форумите: „Информационно разнообразие на света“; „От информация към знание“; „Информация – личност – знание“; „Информация – ценности – общество“; „Информация: универсалност и свобода – избор, достъп, прозрачност“; „Информацията – фактор, мисия, истина“; „Информация – комуникация – познание“; „Информационна култура: наука – изкуство – религия“; „Информация – творчество – синтез“; „Магистрала на цивилизацията – информация, знание, памет“; „Информация, знание, цивилизация – пътят на човечеството“; „Информацията като цивилизационен избор – път към всеобщото знание“ (общо 13 на брой за периода 2005 – 2017 г.).

Представените на тези форуми доклади преминават през прецизен отбор от компетентно жури, председателствано от проф. А. Куманова и д-р Н. Василев. В състава му влизат: проф. д-р Милен Куманов, доц. д-р Петър Велчев, доц. д-р Елена Томова, доц. д-р Венцислав Велев, доц. д-р Красимира Александрова, доц. д-р Никола Казански, гл. ас. д-р Владимир Манчев, ас. Татяна Дерменджиева, ас. Силвия Филипова, ас. Диана Ралева, Марияна Максимова, Стефка Илиева, Полина Симова, Елена Грошева. В рецензирането на тази продукция вземат участие проф. д.н. Ирена Петева, проф. д.н. Иван Гарванов, проф. д.ф.н. Иванка Янкова, проф. д.ф.н. Желязко Стоянов, проф. д.к.н. Димитър Христозов, проф. д-р Иванка Павлова. Сред експертите на ежегодните форуми са: проф. д-р София Василева, проф. д-р Жоржета Назърска, проф. д-р Иван Иванов, проф. д.н. Таня Тодорова, проф. д.н. Йорданка Захариева, проф. д.н. Екатерина Попандонова-Желязова, проф. д-р Донка Правдомирова, проф. д-р Галина Панайотова, проф. д-р Мариела Модева, доц. д-р Силвия Станчева, доц. д-р Румелина Василева, доц. д-р Любомира Парижкова, гл. ас. Христо Тутунаров, гл. ас. д-р Марина Енчева, гл. ас. д-р Поли Муканова, гл. ас. д-р Светла Шапкалова, гл. ас. д-р Елисавета Цветкова, гл. ас. д-р Пламена Златкова, д-р Веселин Чантов (УниБИТ)... Все повече се разширява и кръгът на експертите от чужбина: проф. д.ф.н., д.ик.н., д-р (техн.) Александър Субето, проф. д.ф.н. Руджеро Гиляревски, проф. д.п.н. Валентина Брежнева, проф. д.п.н. Аркадий Соколов, проф. д.п.н. Валерий Леонов, проф. д.п.н. Юрий Столяров, проф. д.п.н. Марина Колесникова, проф. д-р Владимир Клюев, доц. д-р Марианна

Соколова (Русия), проф. д.ф.н. Леонид Джахая (Грузия), доц. д-р Оксана Кулиш (Украйна), Анджела Кенън, Ирина Линден (САЩ), Луиджина Педди (Италия)...

По строга система от критерии събраните материали се публикуват в *Трудове на Студентското научно общество при УниБИТ* (всеки том има и електронно издание, поместено на уебстраницата на СНО www.sno.unibit.bg).

По този начин се отразяват и съхраняват картината на научноизследователската и учебно-педагогическата аудиторна и извънаудиторна дейност на университета, нейното динамично развитие, както и отзивите и оценките на широката аудитория. Постепенно форумите, а и самото периодично издание (*Трудове на Студентското научно общество при УниБИТ*) печелят авторитет и прерастват в значимо събитие с национално и международно значение.

Броят на участниците и представените доклади непрекъснато се увеличава, кръгът на авторите се променя и разширява. На XIII Студентска научна конференция и изложба „Информацията като цивилизационен избор – път към всеобщото знание“ (19 май 2017 г.) с девиз: „Толкова можем, колкото знаем“, броят на докладите е 442 и освен студенти на УниБИТ сред авторите са докторанти, асистенти, доктори, доценти, професори; библиотекари, включително двама изследователи от чужбина: професор от Русия и доктор от Украйна.

XIII Студентска научна конференция и изложба са посветени на:

– 24 май – национален празник на българската просвета и култура и на славянската писменост;

– 180 години от рождението на Васил Левски;

– 190 години от рождението на Петко Р. Славейков;

– 150 години от кончината на Георги С. Раковски;

– 155 години от кончината на Константин и Димитър Миладинови;

– 110 години от рождението на академик Иван Дуйчев;

– 80 години от кончината на Йордан Йовков.

На форума са представени интердисциплинарни проучвания, свързани с актуални теми на съвременното и историческото минало. Акцентира се върху проблема за **ценностния геном на българската духовност като част от универсалния цивилизационен модел**. Целта на форума е да съдейства за изграждането на цялостна синтезирана представа за творчеството на СНО, като акцентът е поставен върху коментирането на учебната литература на УниБИТ, въведена в електронното пространство през сайта на университета. Вниманието е насочено към съдържанието на поредните книги от серията „Факлоносци“ (към момента на форума – 18 на брой) – монографични издания, основно учебни пособия, често плод на

участието на самите студенти, които предоставят и методология за студентските изследвания. Докато студентите от хуманитарните учебни дисциплини участват основно в изработването на научноизследователската продукция, техните колеги от информационно-технологичните специалности на СНО на УниБИТ са основните двигатели на създадената серия от електронни библиотеки по тези издания: **ETIMOLOGICA** (на базата на на „Англо-руско-български речник по библиотечна и информационна дейност“); **PAISIADA** (създадената за учебни цели монография „Свети отец Паусий Хилендарски. История славянобългарская... : Информационен код на българската книжовност и литература); **HUMANITARIANA** (по хуманитарно знание); **ANTOLOGICA** (фундамент за създаване на хипертекст на антологичния модел на българската литература – от „Симеоновия сборник“ (X в.) до XXI в.; **EVRISTIANA** (по откритията на човечеството); **PSIHOLOGICA** (по съществуващите психологически концепции за човека); **NESTINARIANA** (комплекс на нестинарската феноменология).

В съответствие с традицията работата на XIII Студентска научна конференция е организирана в три секции: „Библиотекознание, библиография, книгознание“, „Информационни технологии“, „Културно-историческо наследство“, и протича в девет проблемни кръгли маси:

– КРЪГЛА МАСА I. Конкурс (в тур за задочни студенти) за най-качествен коментар на произведение от антологията на УниБИТ „Златна христоматия на България“ (Кн. 2: Епос) и индикативни реферати на научни статии от международния научен сборник „*GLORIA BIBLIOSPHERAE*“;

– КРЪГЛА МАСА II. Конкурс (в тур за редовни студенти) за най-качествен коментар на произведение от антологията на УниБИТ „Златна христоматия на България“ (Кн. 2: Лирика; Епос);

– КРЪГЛА МАСА III. Учебна литература на УниБИТ, въведена в електронното пространство през сайта на университета – написване на индикативен реферат на фрагмент от учебните издания „Златна христоматия на България. Кн. 3. Историография“ (С., 2015), „Класификационни построения на видовете библиография, библиографската дейност, библиографските указатели и библиографската информация“ (С., 2014);

– КРЪГЛА МАСА IV. Учебна литература на УниБИТ, въведена в електронното пространство през сайта на университета – учебното пособие по лексикография на академичното текстотисане „Златна христоматия на България. Кн. 2. Антология“ (Епос) (С., 2014; ново ел. изд. 2015) – изследване на текст с аргументативни техники;

– КРЪГЛА МАСА V. Учебна литература на УниБИТ, въведена в електронното пространство през сайта на университета – *учебникът по общо библиографознание „Ризома на инфосферата“* (С., 2012) – създаване на индикативен реферат;

– КРЪГЛА МАСА VI. Учебна литература на УниБИТ, въведена в електронното пространство през сайта на университета – *учебното пособие по лексикография на академичното текстописане „Златна христоматия на България. Кн. 2. Антология“* (Лирика) (С., 2014; ново ел. изд. 2015) – дефрагментиран анализ с аргументативни техники;

– КРЪГЛА МАСА VII. Учебна литература на УниБИТ, въведена в електронното пространство през сайта на университета – *учебното пособие по лексикография на академичното текстописане „Златна христоматия на България. Кн. 2. Антология“* (Епос) (С., 2014; ново ел. изд. 2015) – дефрагментирано изследване с аргументативни техники;

– КРЪГЛА МАСА VIII. Реферативно-интерпретативен интерактивен практикум по изданието на американския културен антрополог Крейпо, Р. Х. *Културна антропология: Как да разбираме себе си и другите*. Прев. [от англ.] А. Николова и др. С., 2000; *Култура без граници*;

– КРЪГЛА МАСА IX. VIVAT ALMA MATER – Издания на УниБИТ и творческата им лаборатория.

Както се вижда от изложеното, в ръцете на младите неوفити се поверява всичко, родено в библиографската и историографската серия „Факлоносци“. Те създават и първите индикативни реферати по академичния международен енциклопедичен когнитологичен сборник на УниБИТ „GLORIA BIBLIOSPHERAE (НИШКАТА НА АРИАДНА)“ (посветен и на проф. Александра Куманова, авторка на безаналоговата концепция за „инфраструктура на библиосферата – инфосферата – ноосферата“ – геокосмичното трактуване на информацията). В сборника участват със свои произведения близо 150 автори от 12 страни (*Австрия, Алжир, България, Великобритания, Грузия, Иран, Полша, Русия, САЩ, Турция, Украйна, Франция*).

Докладите и материалите, свързани с конференцията, са публикувани в том XIII на *Трудове на Студентското научно общество при УниБИТ* (2018), като структурата на тома следва макроструктурата на конференцията. Информацията за всички участия на форума е представена на български, руски и английски език. Интерес предизвикват цитираните определения на феномена *избор*, дадени от студентите. В изданието огромна ценност представлява публикуването на феноменологичното обобщение на форума – диалога между проф. А. Куманова и д-р Н. Василев на тема *избор*.

Особено внимание заслужава включеният в изданието **Систематизиран хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите на членовете на СНО на УниБИТ**, осъществени под научното ръководство или рецензирането на проф. д.п.н. Александра Куманова и под научната редакция на ас. д-р Николай Василев за периода 2005 – 2017 г. *Tabula Gratulatorium*. Той съдържа детайлно представени във вторично-документална база заглавия (2141 номерирани единици), появили се в специализирания научен и универсален периодичен печат. Имената, свързани с публикациите, са отразени в именован показалец, структуриран към *Tabula Gratulatorium*.

Том XIII на *Трудове на Студентското научно общество при УниБИТ* сполучливо съчетава богато съдържание с прецизно библиографско и полиграфическо оформление – амбициозен проект, изпълнен с висок професионализъм и творческо дръзновение. Изданието напомня знаменития образ, който следват и развиват в новата информационна ера близкото стоящите до *Трудове на Студентското научно общество при УниБИТ – Годишник на Българския библиографски институт*.

**KNOWLEDGE AS A RESEARCH AND CREATION
(On the followed and developed in the new information era
image of the *Annual of Bulgarian Bibliographic Institute*)**

Abstract: *Rev. of the book: Proceedings of Student scientific society at University of library science and information technologies: T. 1 – / Ed.-in-chief S. Denchev; Eds. A. Kumanova – ... [et al.]; Comp. A. Kumanova – ... [et al.]; Sci. ed. K. Alexandrova ... [et al.]; Ling. graph. ed. N. Vasilev. – Sofia: About letters – О писменехъ, 2008 – T. 13. [Thirteen] XIII Student scientific conference / Gen. ling. graph. ed. N. Vasilev; Rev. I. Peteva ... [et al.]. 2018. 750 p.: with ill., tables, schemes. Other rev.: I. Yankova, Zh. Stoyanov, D. Hristozov, I. Pavlova [in Bulgarian].*

The periodical is interpreted as a followed and developed image in the new information era image of the Annual of Bulgarian Bibliographic Institute.

Keywords: *Student scientific society at ULSIT; Bulgarian Bibliographic Institute.*

Polina Simova
Bibliographer. Assistant in the Center of National Bibliography and Bulgarian
agency of ISBN at the National Library.
88, Vasil Levski Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: isbn_nl@abv.bg

МЛАДИ УЧЕНИ
YOUNG SCIENTISTS**НАЙ-ЯРКИЯТ СПОМЕН ОТ ОБУЧЕНИЕТО В УНИВЕРСИТЕТА
(Благодарствено слово от името на магистрите на УниБИТ,
които в годините на следване са били постоянни участници и водещи
на форумите на студентското научно общество на университета,
а днес са изявени експерти по дипломните си квалификации)****Северина Георгиева¹, Иво Георгиев²**¹Институт за литература при БАН²Университета по библиотекознание и информационни технологии

По повод на XV Юбилейна научна конференция на УниБИТ аз и съпругът ми си спомнихме за началото на студентските си години.

И така, връщаме се 13 години назад, когато сме по на около 19 години и *още* не сме женени.

Общото между нас е, че учим в един и същи курс, а и имаме часове при проф. Александра Куманова по „Инфосфера: Когнитология“ – дисциплина, посветена на планетарната цялост на информацията. Особено ни привлича разказът на лекторката, посветен на *идеалната страна на информацията*, свързан с *философската картина на връзки между нещата*, която подрежда материалната реалност...

Бяхме приети в специалност „Библиотекознание и библиография“ и започнахме висшето си образование за бакалаври през 2006 г.

Още в първи курс и на двама ни проф. А. Куманова ни беше направила впечатление с интересните си лекции и с вниманието си към всеки един от студентите, към които тя се обръщаше персонално в процеса на занятията с интересни въпроси. Тези въпроси ни активираха като *изследователи* и *личности*: „Какво означава да си *студент*?“; „Каква е мисията на *библиотекаря*?“; „Каква *идея* ви води в живота?“...

Въпросите бяха изключително важни, защото – както ни обясни любимата лекторка – етимологията на понятието студент е изследовател.

Може би след две-три лекции проф. А. Куманова поднесе на аудиторията поканата: да участваме в третата за университета мащабна Студентска научна конференция и изложба, планирана да се проведе при особена тържественост на 18 май 2007 г. Темата на форума беше определена от Ректора проф. Стоян Денчев – „От информация към знание“ – “From information to knowledge”. Конференцията имаше и девиз:

„*E pluribus unum*“ – „*От многото едното*“. Интересното беше, че на конференцията можеше да участва всеки, който иска. Регламентът на форума беше да се разработи самостоятелно научно изследване по избрана от студента тема.

Всички студентски разработки – съгласно оповестения ни регламент – се предоставят на компетентна научна комисия и най-добрите работи се препоръчват за публикация в универсалния научен и специализиран периодичен печат.

Разбира се, тъй като бяхме начинаещи студенти, нямаше гора от вдигнати ръце. Но все пак няколко души заявихме желанието си. Сред тях бяхме и двамата с бъдещия ми съпруг...

Една година усърдно разработвахме своите теми...

...Ще напиша за моята разработка, която подготвих усърдно под научното ръководство на проф. А. Куманова: „*Антифони: Класификационни построения*“. *Антифон* е названието на кратка по обем песен, която съдържа означение за начина на изпълнението ѝ – характерна модулация на гласа, а певецът задължително я изпълнява в изправен строеж. Изследването ме погълна изцяло. Работих със знаменитото справочно-енциклопедично издание „*Кирило-Методиевска енциклопедия*“. Прилагах модерната *класификационна методология на информационната решетка* и пред очите ми се раждаше новото знание. беше вълшебно усещането ми на автор на научно изследване, творец, откривател...

Когато наближи времето за самата конференция, зоркото око на проф. А. Куманова разпозна кой какви функции ще бъде добре да поеме в подготовката на самия форум. Съпругът ми бе поканен за водещ на конференцията и председател на програмния ѝ комитет. Той трябваше да олицетвори самия Св. Константин-Кирил Философ. Аз бях удостоена с ключово участие в семантично въвеждащата в темата на конференцията академична интеракция – емблема на университета, която се избира от ораторията „*Бяла светлина (LUX ALBA)*“, посветена на информационния код на българската духовност. Тази оратория е създадена и постоянно се осъвременява от нашата лекторка в съавторство с писателя Николай Василев.

Подготовката на сцената ни събра на първата репетиция. На нея имаше голям брой студенти от различни специалности на университета. Всички четяхме репликите си по предварително детайлно разработен сценарий, който актуализирахме съвместно в движение благодарение на тиражирането му в екземпляри за всеки от студентите. Проф. А. Куманова се приближаваше до всеки от нас много бързо и тактично и много внимателно даваше съвети, наставления, препоръки, пожелания... Ние разбирахме какво се очаква от нас, и дори започнахме да се вживяваме в

пресъздаваните образи, защото се осъзнахме като колектив – обществен интелект.

Втората репетиция беше генералната. Проведохме я в най-голямата зала на университета – Салона, където се осъществяват най-мащабните събития. Тук именно щеше на следващия ден да протече нашият форум – III Студентска научна конференция и изложба на УниБИТ „От информация към знание“.

На украсената със специална декорация сцена излизаме вече уверени и започваме да усещаме, че сме част от нещо *голямо, значимо, истинско*, защото главният урок на проф. А. Куманова и д-р Н. Василев се заключаваше в това, че сме *екип* и от *всички нас заедно зависи изявата на всекиго!*

Любопитното беше, че тъй като пресъздавахме историческата сцена как Равноапостолите св. Константин-Кирил Философ и св. архиепископ Методий поднасят осъществения от тях превод на *Св. Писание (Изборно евангелие)* за благослов на папа Адриан II, за подготовката ѝ бяха поканени експерти от нунциатурата. За другата историческа сцена в академичната ни интеракция – как учениците на Солунските братя се изправят пред св. княз Борис I Михаил Покръстител – бяха поканени историци от БАН.

Заслужихме одобрението и на експертите от нунциатурата, и особено на проф. д-р Милен Куманов, които ни наблюдаваха благожелателно и с някакъв особен трепетен интерес...

Така улисани в лекции, упражнения и изпити, изведнъж се озоваваме в деня на конференцията – в най-големия ден за всеки от нас – на форум, посветен на *24 май – националният празник на българската просвета и култура и на славянската писменост*.

Залата бързо се пълнеше. Вълнението ни се засилваше от това, че в Салона на университета влизаха видни личности, които познавахме от обществения, политическия и научния живот. Сред публиката различавахме лица, които познавахме само от телевизионния екран...

Със стъпването ни на сцената се случи някаква магия: благодарение на нашите репетиции се оказахме изключително добре подготвени и плавно се представихме именно като екип. А само делегатите на форума бяхме 139 души!

Особено впечатление ни направиха адресираните директно към нас – участниците в конференцията – слова на Ректора проф. Стоян Денчев и на гостите.

Нунцият на Ватикана в България Н. Впр. архиепископ Джузепе Леанца и Апостолическият Екзарх и Председател на Епископската конференция Н. Впр. архиепископ Христо Пройков присъстваха на форума и ни

приветстваха. Те – и много други от поканените експерти – получиха благодарствени писма от Ректора на университета...

Конференцията премина като по вода. Всеки от студентите поднесе експозето на своето изследване по формулата: обект – предмет – метод – цел – задачи на изследване; резултати; изводи; перспективи на разработката.

Удивителното беше, че видни библиографи, като доц. д-р Никола Казански (Централна библиотека на Българската академия на науките – ЦБ на БАН), доц. д-р Цветана Стайкова (ЦБ на БАН), гл. ас. д-р Диана Ралева (Институт за литература при БАН), ас. Татяна Дерменджиева (Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ – НБКМ), ас. Силвия Филипова (НБКМ), Марияна Максимова, (НБКМ; *днес*: Столична библиотека. – *Бел. ред.*), гл. библиотекар Стефка Илиева (Народна библиотека „Иван Вазов“)..., ни задаваха персонално конкретни въпроси по темите. Ние отговаряхме. Така проявихме и защитихме за първи път научните и гражданските си ценности!

Тогава веднага решихме – и в бъдеще ще участваме в студентските научни конференции.

И участвахме постоянно... Скъпи фотографии, някои от които са въведени на сайта на УниБИТ, пазят тези спомени завинаги. На 17 май 2019 г. те бяха включени в кумулирания и показан филм от Студентските форуми на УниБИТ (*срв.*: *Ил. 1, 2*)...

Много неща се случиха и ще се случат в този живот... Но единствена за вечни времена ще е моята първа публикация, направена още под девическата ми фамилия, за която буквално бях *водена за ръка* – така както *вергилий е водил данте* [1]... Знаменателно е, че тя се появи на бял свят в том I на „Трудовете на Студентското научно общество“ – *единственото по рода си ежегодно периодично издание за научните проучвания на студенти, което е издание на нашия университет под отговорната редакция на проф. С. Денчев. Главен редактор на тази продукция е проф. А. Куманова, а научен, езиков и графически редактор – писателят Н. Василев.* Важно е да се знае, че всички преподаватели, които *днес* преподават в УниБИТ, и от времето на първия Студентски научен форум на университета (17.10.2005 г.), проведен по инициатива и с организацията на проф. А. Куманова и д-р Н. Василев, са били студенти на университета и са направили първите си публикации именно като членове на студентското научно общество...

Днес точно от участниците в Студентските научни форуми на УниБИТ се определя кръгът от кандидатстващите студенти за различни стипендии на университета. От тези участници се дават и традиционните коледни материални награди на Ректора на университета...

...Ето ни и двамата с моя съпруг на поредната XV Юбилейна студентска научна конференция и изложба на УниБИТ „Информация – институции – образование – изследвания“ – “Information – institutions – education – researches” (девиз: „Всеобщност на науките = университет“ – „Universitas litterarum“) (17.05.2019 г.)... Вече тук сме в друго качество – на експерти – почетни гости на форума. С нас са експерти от Института за литература при БАН... Ние им даваме пояснения за форума, защото познаваме творческата му лаборатория.

От тази Юбилейна конференция ще се роди новият XV том на „Трудовете на Студентското научно общество при УниБИТ“. От предоставения на всички делегати и гости на форума Библиографски списък с публикациите на студентите разбирам, че те вече са 3006, а под номер 89 установявам библиографския запис на *цитираната* моя първа научна разработка (№ 75) [1].

Атмосферата на XV Юбилейна студентска научна конференция е *същата* както преди години, по време на нашата първа научна конференция в живота ни: *приповдигната, оживена, истинска...* Делегатите на форума вече са 291, като между тях има и студенти – представители на други висши учебни заведения в България, както и участници от чужбина – Великобритания, Германия, Русия, Унгария... Форумът вече е с *национално значение и международно участие*. В залата отново има огромна публика. Почетни гости са видни учени и общественици... Представен ни е от новите делегати на форума – автори на научни изследвания, новосъздаден фрагмент от академичната интеракция „*Бяла светлина (LUX ALBA)*“... На гостите Ректорското ръководство на университета в лицето на новия Ректор – проф. Ирена Петева – отново поднася персонални благодарствени писма за съпричастието към студентското научно общество на УниБИТ... И ние със съпруга ми получаваме такива персонални благодарствени писма от уникалния студентски форум, който е без аналог в България. Новите водещи на форума, студенти от I и II курс – както беше при нас!, оповестяват, че проф. Ирена Петева е първи титулен рецензент на „*Трудовете на Студентското научно общество при УниБИТ*“ от първия том на ежегодника (2008 г.!)... Отбелязаното ме докосва особено силно, защото точно това е времето, когато именно в първия том на ежегодника се появява моето научно изследване за *антифоните*... В тома са публикувани докладите от I – III Студентски научни конференции на университета...

Докато пиша тези редове, се питаме заедно със съпруга ми: какво ни дадох студентските научни конференции на унибит?... Отговорите изскачат един след друг мигновено, но двамата заедно ги обобщаваме по следния начин: това е началото на *всичко*.

Днес ние и двамата сме бакалаври по „Библиотекознание и библиография“, магистри по „Бизнес-административни информационни технологии и комуникации“, а аз – и магистър по „Мениджмънт на документи и архиви“. Аз завеждам от 7 години библиотеката на Института за литература при БАН. Работя като БИБЛИОГРАФ с лични библиотеки, създавам биобиблиографии, проучвам архиви... Съпругът ми от 5 години е УПРАВИТЕЛ на мащабно търговско предприятие...

Ролите, които животът ни отпреди, са едно истинско потвърждение и продължение на тези първи изяви, които имахме в студентското научно общество!

И двамата стигаме до заключението, че студентските научни конференции на УНИБИТ ни направиха *по-сплотени, по-отговорни, по-смели и готови за предизвикателствата на живота*. те разтвориха пред нас *вратата на науката и културата*. чрез тях ние *тогава* прекрачихме прага и *сега* вървим по пътя на просвещението, на добрите обноски и възпитание – *пътя на доброто*.

Илюстрации

1. Иво Георгиев открива III Студентска научна конференция (2007)

2. Северина Георгиева асистира на проф. Стоян Денчев на VII Студентска научна конференция (2011)

ЛИТЕРАТУРА

1. Ангелова, С. (2008). Антифони: Класификационни построения. По едноименната статия на Ст. Кожухаров от „Кирило-Методиевска енциклопедия“. Т. 1: А – З. София, 1985 (№ 75). – В: *Трудове на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. 1*, с. 59 – 60.

**STUDENT SCIENTIFIC CONFERENCES OF ULSIT –
THE BRIGHTEST MEMORY OF UNIVERSITY LEARNING**
(A speech of thanks from the masters of ULSIT who were permanent
participants and moderators of the forums of student scientific society of
ulsit and today are leading experts in their respective fields)

***Abstract:** The memoir presentation of I-VII Student scientific conferences of ULSIT (2005 – 2011) by participants in the forums, who are today active social leaders and also guest experts at the XV Jubilee Student scientific conference and exhibition of ULSIT (2019).*

Revealing of the methodology of the Student Scientific Society and the phenomenon of the I-st volume of Proceedings of the Student Scientific Society (Sofia, 2008).

Cultural and value assessment of the Student scientific conferences of ULSIT as a stimulator of the personal contributions by students connected to their scientific and civic virtues.

***Keywords:** I-VII Student scientific conferences of ULSIT (2005 – 2011): memoir presentation by participants, XV Jubilee Student scientific conference and exhibition of ULSIT (2019): former participants – today honorary guest experts at the forum, I-st volume of Proceedings of the Student Scientific Society (Sofia, 2008), methodology, phenomenology.*

Severina Georgieva

Head of the Library of the Institute of Literature
at Bulgarian Academy of Sciences.

Shipchenski prohod 52 Blvd., Blok 17
1113 Sofia, Bulgaria

E-mail: se_vi7891@abv.bg

Ivo Georgiev

BA and MA at the University of Library Studies and
Information Technologies

Sofia, Bulgaria

E-mail: ivo.ench@mail.bg

РЕЦЕНЗИИ И АНОТАЦИИ
REVIEWS AND ANNOTATIONS

„С ВЯРА В ДОБРАТА СИ СЪДБА...“
(Рецензия)

Георги Николов

За новата книга на Борислав Владиков „И шепот, и вик“ в поредицата „Български поети за земята“ на фондация „Земята и хората“, издание на „Мултипринт“ (София, 2019)

Резюме: Рецензията коментира творческите идеи и проблемите на съвременния свят, отразени в новата книга на поета Борислав Владиков „И шепот, и вик“. Подчертава се отношението на автора към природата и хармонията на света, както и смисълът на човешкия живот в динамичното, трудно и объркано време.

Ключови думи: автор; книга; поет; творчество; идеи.

„И шепот, и вик“ се нарича новата стихосбирка на Борислав Владиков от поредицата „Български поети за земята“ на фондация „Земята и хората“, издадена от „Мултипринт“ (София, 2019). За книгата и автора ѝ Димитър Златев отбелязва в предговора: „Той приема живота в неговата сложност, без да го разкроява и да се примирява с неправдите. Той не е аскет и мизантроп, а пълноценен представител на Българския югозапад. Неслучайно в един стих разкрива магията: „Мъртви възкръсват, когато запеем“, за да възкликне веднага: „Ах, че е хубав животът жесток!“. Като чувствителна антена поетът откликва за всичко в нашия тревожен и

нехармоничен, грозен и несправедлив свят. Може някой да не приема всичко от неговото верую, но никой не може да го упрекне за малодушие и безразличие, нито за еснафско самодоволство“.

Веднага искам да отбележа, че в голямата си част сборникът представлява възторжен химн на българската природа. Струва ми се, че в последните години нейни певци са предимно авторите от зрялата творческа генерация. Техните млади следовници, с редки изключения, обръщат повече внимание върху случващото се в града и това е разбираемо. Самото ни битие отдавна е подчинено на алиенацията с акцент случващото се в мегаполиса. Сред грохота на уличния делник и задъханите сиви тълпи, в които хората са устремени най-вече към късчето хляб, политическите зрелища и празните обещания за слънчево утре. Природата трайно отсъства или е само щрих и в писанията на т.нар. модернисти, за които бягството от реалните дадености на обществото е явна закономерност. Но планините, морето, земната шир, мамещата горска пустош съществуват и намират място в песните на утвърдени наши лирици, сред които е и Борислав Владиков. Именно природата е онзи център в новата му книга, около който гравитират всички и всичко. Тя е безгрешният рай, в който личността може да преоткрие смисъла на живота и да съзри нови посоки за извисяване на собственото „аз“. Далеч от мимолетни щения, измамни радости и дребни дрязги със себеподобните. Да се потопи в хармонията, дадена ни от Всевишния с една-едничка цел: да бъдем нейни подобаващи съжители, черпещи от мамещата ѝ необятност разум, доброта и сила за полезните неща:

*Цветята над планинските скали
ухаят с безразсъдни аромати.
Над тях безмълвен, звезден дъжд вали.
Небето коленичи пред земята.*

*Приплясват кротко бистри езера.
Козли надменни пият тишината.
Тъмнее в мрака тъмната гора
и връх след връх надскачат се нататък.*

„Хармония“

На този фон грее с красотата си старият Мелник. Виното в бъчвите кипи и прекипява, а мъжете пеят песни за стари времена, когато всичко е било друго и някак познато, завещавано от рода на новите му издънки. Тук е и гордата българска история със светлите ликове на своите герои: „Разпятие

Климентово“, „Молитва към Паисий“, „Смъртта на Гоце“, „Морякът“, „По Божия воля“... Хора икони, над които превратностите на епохи и временни доктрини нямат никаква власт. Да, природата е свидетелка на всякакви случки и събития, Пирин и Рила са закриляли комити, слушайки стъпките им по тайни пътеки, днес – тук, утре – там. А песните за тях и железния им героизъм се носят над Охрид и Преспа, в Струга и Банско, спомнят за сражението на Питу Гули и неговите четници на Мечкин камен, а и само там ли България е давала свидни жертви...

А днес? Как е днес у нас, в ХХІ век?

Във абсурдната наша злощастна държава

да е рицар човек – носи много тъга.

Някой все я купува.

Други все я продават.

Трети бягат,

щом идват вълни към брега.

Само Ти си, която единствена може

да ме върне към нов ренесансов живот.

Но ми трябва леген на главата да сложа,

за да бъда със нещо и аз Дон Кихот.

„Родино“

Борислав Владиков притежава остра социална наблюдателност и от зора му не се изплъзват редица негативни моменти, съществуващи у нас. Преди всичко – обезлюдяването на селата, в които се мяркат само набраздени от времето старчески лица. Детският смях по улиците им отдавна е заглъхнал и е химера надеждата, че някога ще се завърне отново. Толкова по-силен е споменът на поета за неговото детство. За милите образи на баща и майка. За неповторимия аромат на разорана угар и жътва в маранята на жарък летен ден. Всичко е отдавна отминало в небитието на друга епоха. По-трудна може би, но и някак благодатна със сплотеността на людете – млади и стари, живеещи под един покрив и изповядващи едни и същи морални ценности. И това е минало! Защото заякналите крила на новите поколения днес се реят някъде по света. Търсят своите истини по чужди краища, а в останалите празни къщи властва единствено самотата. Докога? Неизвестно. Над цялата държава криле е разперило отчуждението, братската любов не съществува. Едничката надежда на поколенията е в мълчаливите пътеки, водещи „за нататък“. Прокудени не от зъл враг, а от бездушното ужким на свои. Отдавна забравили думата „патриотизъм“ и

ниско свели чела пред призрака на охолството и собственото си добруване. Резултатът е повече от тъжен:

*Няма ги само децата ни. Те са
някъде нейде далече от нас.
Интернет, скайпове и есемеси
или прелистван световен атлас.*

*В нощите тъмни безсънно самотни
майки, замислено свели глави,
галят не внуци, а мъркащи котки.
В двора искрят просълзени треви.*

„Безсънни“

И все пак остават българската природа и българската земя – тях никой не може да ни отнеме. Може да се случи чудо? Може управниците да се събудят от жестокия си егоизъм и да поведат страната ни към слънчево бъдеще. Тогава ще се върнат и децата, а най-малките ще научат родния си език, на който са говорили техните родители, когато на свой ред са били невръстни рожби. В селата по празник да гърми от хорска гълчава и от градовете да дойдат скъпи гости. Не, това са само празни надежди. Миналото затова е минало, защото не може да се върне. То е само спомен – в пожълтяла снимка, в писма, накапани от сълзи, в нечии овехтели играчки, станали също така непотребни, както и старците, дето ги съхраняват. Защо? За кого? Как за кого? За надеждите, че нещо ще се промени и порасналите, дошлите си отново стопани пак ще ги вземат в ръце с усмивка. Не, това са само блянове на един стапящ се народ – с чудесна природа и героично минало, ала без настояще и с бъдеще, скрито през девет земи в десета. Може ли някой да го предскаже, или още не се е родил?

Много още и все така актуални са темите в иначе малката по обем книга на Борислав Владиков – сполучливо съчетание между пейзажна лирика и гражданска поезия. По страниците ѝ читателят неминуемо открива и себе си. Оглежда се в битието си и преоткрива природата като ненакърнима обетована земя, можеща да го примири сам със себе си. Да изтрие, макар и временно, гризящите го терзания и съмнения за смисъла на живота. За истинските морални ценности и за българското, което ярко свети и в най-безнадеждния мрак. Убеден съм, че прочитът ѝ ще ни направи по-мъдри и добри българи, ценящи родината и всичко, свързано с нея. А към това се стреми всеки достоен автор, нали?

Бел. ред.: Авторът на рецензията Георги Н. Николов е член на Управителния съвет на Съюза на българските писатели. Носител е на Националната награда за литературна критика на СБП за 2018 г.

“WITH FAITH IN ITS GOOD BREAKDOWN...”

Abstract: *The review comments on the creative ideas and problems posed to the modern world, reflected in the new book of the poet Borislav Vladikov, “Both Whisper and Shout.” The author’s attitude towards the nature and harmony of the world, as well as the meaning of human life, is emphasized.*

Keywords: *author; book; creative ideas; nature; human life.*

Georgi N. Nikolov
Member of the Board of the Union of Bulgarian Writers
E-mail: bi_georgi_nikolov@abv.bg

РЕЦЕНЗИИ И АНОТАЦИИ
REVIEWS AND ANNOTATIONS

СБОРНИКЪТ С ИНТЕРВЮТА „СПОДЕЛЕНИ СЛОВА“
ПРЕДСТАВЯ ВИДНИ УЧЕНИ И ПИСАТЕЛИ
В БЪЛГАРИЯ И ЗАД ГРАНИЦА

Минко Георгиев

***Резюме:** Представеният сборник с интервюта „Споделени слова“ предава възгледите и идеите на редица български писатели и университетски преподаватели, живеещи у нас или пребиваващи в чужбина. Интервютата включват актуални и задълбочени въпроси, но и аргументирани и съдържателни отговори по съвременни проблеми на литературата, обществото, живота на творците и интелектуалците.*

***Ключови думи:** книга; университетски преподаватели; писатели; литература; общество; творци; интелектуалци.*

През май 2019 г. от печат излезе книгата на члена Управителния съвет на Съюза на българските писатели Георги Н. Николов „Споделени слова“, издадена от столичното издателство „Богиянна“¹. Сборникът с интервюта представя възгледите на редица български писатели и университетски преподаватели, живеещи у нас или пребиваващи в чужбина. Интервютата включват актуални и задълбочени въпроси, но и аргументирани и съдържателни отговори по съвременни проблеми на литературата, обществото, живота на творците и интелектуалците. Особен интерес представляват гледните точки за развитието на съвременния свят на представители на българската диаспора зад граница – в Аржентина (Аксиния Иванова), Василка Петрова-Хаджипапа (Кипър), Георги Гълъбов (Австралия), Дияна Копринкова (Сидни, Австралия), Дорис Дукова (Колумбия), Златка Тименова (Португалия), Изабела Шопова (Австралия), Калина Томова (САЩ), Кирил Камбарев (Англия), Людмила Билярска (САЩ), Михаил Кръстанов (Бразилия), Румяна Захаријева (Германия), Свежа Дачева (Швеция), Симеон Гаспаров (САЩ), Снежана Галчева (САЩ) и пр., обособени в раздела „Ехо от литературния глобус“.

Интервюта в раздела са подготвени през периода 2017 – 2018 г. Стегната и съдържателна анотация предхожда съответното интервю, като представя накратко житейския и творческия път на интервюирания събеседник. На гърба на титулната страница в кратък текст самият Г. Н. Николов изтъква, че целта му в първата част е да покаже „някои аспекти на съвременния литературен процес“, да представи проблеми, които „самото време е извикало на бял свят“, откроявайки и някои пътища за тяхното решаване, а в останалите две части – да представи интервюта с водещи представители на духовността у нас и със „сънародници, установили се в различни точки на света“². В същата анотация г-н Г. Н. Николов изтъква, че интервюта сочат начина им на мислене „по горещи въпроси от делника и най-вече по теми, свързани отново с литературата на фона на гражданската картина в България и в съответната страна“, и заключава, че жанрът интервю „най-пълно разкрива идейно-естетическата нагласа на събеседника“, визията му „за живота, за духовността и ролята на човека в трудните, но благодатни коловози на писменото слово“³. В „Споделени слова“ е публикувано пространно интервю с изследователя на книгата и печатните комуникации проф. д-р Лъчезар Георгиев, преподавател в УниБИТ, озаглавено „За книгата, литературата и мисията на писателя“⁴. На гърба на заглавната страница на „Споделени слова“ авторът Г. Н. Николов отбелязва и сърдечната си благодарност към „приятеля, човека и благословения поет Петър Андасаров, без чиято помощ появата на тази книга би била невъзможна“.

Книгата е добре реализирана откъм графичен дизайн, техническото редактиране на текстовете е прегледно, четивно и позволява бърз прочит, а композицията и печатът са съобразени със съвременните технологични решения за добре изпълнено издание.

ЛИТЕРАТУРА

¹ Николов, Георги Н. (2019). *Споделени слова*. София: Богянина, 252 с.

² Пак там, с. 2.

³ Пак там, с. 2.

⁴ Пак там, с. 122 – 126.

Бел. ред.: Сътрудникът на сп. „Издател“ адв. Минко Георгиев е възпитаник на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, специалности „Психология“ и „Право“. Реализирал е над десетгодишна практика в юридическата сфера у нас, предимно в столицата. В момента живее и работи в гр. Аликанте, Испания.

**THE INTERVIEWS BOOK *SHARED WORDS*
PRESENTS SCIENTISTS AND WRITERS
IN BULGARIA AND ABROAD**

Abstract: *The interview book presents the views of a number of Bulgarian writers and university professors, living in Bulgaria or resident abroad. Interviews include current and in-depth questions, but also and substantive answers to contemporary issues of literature, society, the lives of creators and intellectuals.*

Keywords: *book; university professors; Bulgarian writers; literature; society; creators; intellectuals.*

Minko Georgiev
BA and MA St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo
Ul. Teodosiy Tarnovski №2
5003 Veliko Tarnovo, Bulgaria
E-mail: minko.georgiev@gmail.com

EDITORIAL REVIEW

„БЪЛГАРСКОТО СЛОВО НА ЛИТЕРАТУРНИЯ ГЛОБУС“ – АНТОЛОГИЯ НА АВТОРИТЕ НИ ЗАД ГРАНИЦА

Резюме: Този текст е редакционен отзив за нова книга, посветена на творците от българската диаспора в чужбина. При селекцията на антологията „Българското слово на литературния глобус“ са представени съвременни български романисти, поети, разказвачи, есеисти, които творят в чужбина.

Ключови думи: книга; автор; редакционен отзив; антология.

Идеята за антологията „Българското слово на литературния глобус“ (София: Satori, 2018. 402 с.), включваща биографии и творчески примери от нашата литература в диаспората, датира отдавна, но възможност да се реализира, се появява едва сега. Целта на настоящия сборник е да запознае читателя с творчеството на български автори по света. Броят им далеч надхвърля включените в книгата 71 имена. Колко са те в диаспората, не е известно. Сигурно е обаче, че по различни причини трайното им присъствие зад граница ще се увеличава. Някои български автори не са превеждани на роден език. Други печатат книгите си у нас, представят ги и отново заминават, а читателите ги забравят до следващата среща. Затова антологията, освен познавателната си стойност, е и напомняне за по-мощен процес: да се следи развитието на българската литература по света и да се познава като форма на националната ни памет в развитие.

Съставителят на книгата г-н Георги Н. Николов – секретар на Съюза на българските писатели, споделя: „При селекцията на антологията „Българското слово на литературния глобус“ акцентът е поставен върху съвременните български романисти, поети, разказвачи, есеисти зад граница. А всички майстори на словото, към които отправихме покана да участват, приеха с желание и благодарност за оказаното им внимание. Сборникът е „подминал“ Балканския литературен ареал, както и бесарабските творци, защото считаме, че те трябва да бъдат обект на отделни издания“. Книгата е полезно и навременно четиво, осветляващо дейността на творците на българската диаспора по света.

УКАЗАНИЯ ЗА АВТОРИТЕ

Списание „Издател“ разглежда само ръкописи, които попадат в неговия тематичен обхват и са оформени в съответствие с настоящите Указания. Изпратените статии трябва да съдържат оригинални научни резултати и идеи.

С изпращането на ръкопис или илюстрация до редакцията на списание „Издател“ авторът се съгласява да преотстъпи правата за анонсиране, публикуване и разпространение в изданията на издателството. Авторските права на публикуваните текстове и илюстрации са собственост на издателството за срока, определен в ЗАПСП.

След получаването му ръкописът преминава процедура на оценка от двама анонимни независими рецензенти и проверка чрез софтуер за плагиатство. На базата на препоръките на рецензентите и проверката се взема решение за публикуване или отхвърляне на ръкописа. Списанието си запазва правото да не публикува текст, за който при проверката е установена степен на подобие, надвишаваща 20%.

Не се разглеждат ръкописи, които са публикувани, подготвят се за печат или са изпратени до друго издание. Преди да публикува ръкопис, списанието си запазва правото да поиска писмена декларация от автора за оригиналността на текста и описаните в него резултати, както и че към настоящия момент ръкописът не е предложен за публикуване или публикуван в друго издание.

Решението за публикуване на ръкопис се определя от препоръките на рецензентите и не означава непременно съгласие на редакцията със застъпването от автора идеи. Редакторите могат да редактират ръкопис, когато това е необходимо.

Авторите, както и техните научни или учебни организации, не дължат заплащане за публикуване в списанието и не получават хонорар за публикувани текстове.

Авторите на приетите за публикуване ръкописи получават потвърдително съобщение в рамките на шест месеца от датата на предоставяне. При липса на отговор в рамките на шест месеца от датата на предоставяне ръкописът се смята за отхвърлен и авторът има право да го предостави за разглеждане в друго списание. Материали, които не са одобрени за публикуване, не се връщат на авторите.

Нарушаването на настоящите Указания или на етичните принципи за публикуване на научни текстове ще се смята за отказ от сътрудничество между автора и изданието за в бъдеще.

Общи указания

За оформяне на ръкописите се използва стандартна текстообработваща програма. Приложенията под формата на графики, таблици или илюстрации трябва да са годни за четене и обработка с масово използвани за подобни цели програми.

Не се поощряват:

- подробното представяне в текста на общодостъпни теоретични постановки;
- посочването на литература, която не е ползвана в текста;
- самоцитиранията (препоръчва се позоваването на собствени изследвания да става в бележка под линия, а не в цитираната литература).

Ръкописите и илюстрациите се изпращат в електронен вид – като приложен файл (attachment) към съпровождащото писмо на електронен адрес publisher@unibit.bg или на диск на следния адрес за кореспонденция: УниБИТ 1, бул. „Цариградско шосе“ № 119, София 1517, България, кабинет 201, за списание „Издател“.

Подготовка на ръкописа

Ръкописите може да бъдат предоставени от автора на български или на английски език.

Препоръчителният обем на ръкописа е до 25 000 знака (с паузите между знаците) – без специфични изисквания по отношение на шрифт или начин на форматиране. Не се поощрява специфично форматиране в основния текст (булети, табулатори, подчертаване).

Ръкописът се структурира по следния начин:

На основния език на текста се изписват: заглавие на статията; име и институция на автора (без академични степени и длъжности); резюме и ключови думи; пълен текст; благодарности; приложения; бележки; литература. Ако текстът не е на английски език, следват: литература на латиница – транслитерирана или преведена; заглавие, резюме и ключови думи на английски език; пълна визитка на автора с академична позиция, име на организация, данни за персонална регистрация в научни бази, пощенски и електронен адрес – на английски език. Когато основният текст е на английски език, в края на публикацията се добавя единствено подробна визитка на автора.

Таблицы, фигури, илюстрации и техните надписи се представят както в основния текст, така и като отделен файл. Ако обемът им не позволява поставяне в основния текст, задължително трябва да бъде посочено мястото им в текста – таблица 1, фиг. 2 и т.н.

Оформяне на бележки и литература

Благодарностите и бележките се изписват само на езика на основния текст – в края на ръкописа. Мястото на бележките се маркира в текста на

статията с арабски цифри като горни индекси, а самите бележки се оформят в общ параграф като endnotes.

Ползваната литература (ако основният текст не е на латиница) се изброява в два отделни параграфа в края на ръкописа. В първия параграф литературата се изброява в оригинал. Във втория параграф се повтаря на латиница – в оригинал, транслитерирано или преведено, съдържанието на предишния параграф.

Списъкът на използваната литература съдържа литературни източници, които са достъпни за проверка или справки. Мястото на всички останали източници, включително от интернет, е в раздела „Бележки“, заедно с допълнителни обяснения или сведения, свързани с основния текст.

Представянето на литературните източници се оформя по следния ред: автор, година на издаване, заглавие, град на издаване и име на издателя (печатницата). Примерите по-долу показват как трябва да става това.

Списания

ЛИТЕРАТУРА

Николов, Г. (2018). Марко Поло. Безсмъртно е твоето море. *Издатель, том XX, брой 1*, 54 – 58.

REFERENCES

Nikolov, G. (2018). Marko Polo. Bezsmartno e tvoeto more. *Izdatel, vol. XX, issue 1*, 54 – 58.

Такива източници се цитират в основния текст като (Nikolov, 2018). При необходимост от посочване на конкретна страница тя се изписва след двоеточие (Nikolov, 2018: 55 – 57)

Книги

ЛИТЕРАТУРА

Иванов, А. (2020). *Скритите оръжия в рекламата*. София: Изток-Запад.

REFERENCES

Ivanov, A. (2020). *Skritite orazhiya v reklamata*. Sofia: Iztok-Zapad.

Такива източници се цитират в основния текст като (Ivanov, 2020). При необходимост от посочване на конкретна страница тя се изписва след двоеточие (Ivanov, 2020: 56).

Книги/сборници с редактор

Carman, T. (2005). On the Inescapability of Phenomenology (pp. 67 – 89). In: Smith, D. W. & Thomasson, A. L. (Eds.). *Phenomenology and Philosophy of Mind*. Oxford: Clarendon Press.

Коректури

Преди публикуване на ръкописа авторът ще получи коректура, която да прегледа и върне в редакцията в срок от една седмица. На този етап не са допустими значими промени в текста.

Отпечатъци

Публикуването се обявява на автора с писмо, съдържащо .pdf на статията. Авторът може да ползва отпечатък на своя труд в полза на кариерното си развитие или за комуникация с други изследователи.

GUIDELINES FOR AUTHORS

Izdatel (Publisher) journal considers only manuscripts that fall within its thematic scope and are in accordance with these Guidelines. Submitted articles must contain original scientific results and ideas.

By sending a text or illustration to Izdatel journal, the author agrees to assign the rights to announce, publish and distribute in Izdatel publications. The copyright of the published texts and illustrations is the property of the publishing house for the term specified in The Copyright Law.

Upon receipt, the text undergoes an evaluation procedure by two anonymous independent reviewers and verification through plagiarism software. Based on the recommendations of the reviewers and the plagiarism software, a decision is made to publish or reject the text. The journal reserves the right not to publish a text for which the degree of similarity exceeding 20% has been established during the plagiarism check.

Texts that have been published, are being prepared for printing or have been sent to another publisher are not considered. Before publishing a text, the journal reserves the right to request a written declaration from the author about the originality of the text and the results described in it, as well as that at present the manuscript has not been offered for publication or published in another edition.

The decision to publish a text is determined by the recommendations of the reviewers and does not necessarily imply the consent of the editors to the ideas presented by the author. Editors can edit a text when needed.

Authors, as well as their scientific or educational organizations, do not have to pay a fee for publication in the journal and do not receive a fee for published texts.

Authors of submitted for publication texts receive a confirmation message within six months from the date of submission. In the absence of a reply within six months from the date of submission, the manuscript shall be deemed rejected and the author has the right to submit it for consideration in another journal. Materials that are not approved for publication are not returned to the authors.

Violation of these Guidelines or of the ethical principles for publishing scientific texts will be considered as a refusal to cooperate between the author and the publisher in the future.

General guidelines

A standard word processing program is used to format the manuscripts. Applications in the form of graphs, tables or illustrations must be readable and easy to process with programs widely used for such purposes.

We do not encourage:

- the detailed presentation in the text of publicly available theoretical statements;
- the indication of literature not used in the text;
- self-citations (it is recommended to refer to one's own research in a footnote and not in the cited literature).

The texts and illustrations should be sent in electronic form – as an attachment to the e-mail address: publisher@unibit.bg or on a disk to the following address for correspondence: UniBIT-1, 119 Tsarigradsko Shosse Blvd., Sofia – 1784, Bulgaria, office 201, for IZDATEL magazine.

Text preparation

Texts can be provided by the author in Bulgarian or English.

The recommended volume of the text is up to 25,000 characters (spaces included) – without specific requirements in terms of font or formatting. Specific formatting in the main text (bullets, tabs, underlining) is not encouraged.

The text is structured as follows:

In the main language of the text are written: title of the article; name and institution of the author (without academic degrees and positions); summary and keywords; full text; acknowledgements; appendices; notes; literature. If the text is not in English: literature in Latin – transliterated or translated; title, summary and keywords in English; full business card of the author with academic position, name of organization, data for personal registration in scientific databases, postal and e-mail address – in English. When the main text is in English, only a detailed business card of the author is added at the end of the publication.

Tables, figures, illustrations and their captions are presented both in the main text and as a separate file. If their volume does not allow placement in the main text, their place in the text must be indicated – Table 1, Fig. 2, etc.

Notes and References

Acknowledgments and notes are written only in the language of the main text – at the end of the text. The place of the notes is marked in the text of the article with Arabic numerals as superscripts, and the notes themselves are formed in a general paragraph as endnotes.

References (if the main text is not in Latin) are listed in two separate paragraphs at the end of the text. In the first paragraph, the literature is listed in the original. In the second paragraph the content of the previous paragraph is repeated in Latin (if original), transliterated or translated.

The list of used literature contains sources that are available for review or reference. The location of all other sources, including the Internet, is in the Notes section, together with additional explanations or information related to the main text.

The presentation of the literary sources is formed in the following order: author, year of publication, title, city of publication and name of the publisher (printing house). The examples below show how this should be done.

Journals

REFERENCES

Nikolov, G. (2018). Marko Polo. Bezsmartno e tvoeto more. *Izdatel, vol. XX, issue 1*, 54 – 58.

In the text this should be referred to as: (Nikolov, 2018). If a certain page needs to be pointed out, it should be preceded by a colon (Nikolov, 2018: 55 – 57)

Books

REFERENCES

Ivanov, A. (2020). *Skritite orazhiya v reklamata*. Sofia: Iztok-Zapad.

In the text this should be referred to as: (Ivanov, 2020). If a certain page needs to be pointed out, it should be preceded by a colon (Ivanov, 2020: 56).

Books/edited proceedings

Carman, T. (2005). On the Inescapability of Phenomenology (pp. 67 – 89). In: Smith, D.W. & Thomasson, A. L. (Eds.). *Phenomenology and Philosophy of Mind*. Oxford: Clarendon Press.

Proofreading

Before publishing the text, the author will receive a proofreading to review and return to the editors within a week. No significant changes to the text are allowed at this stage.

Printing

The publication is announced to the author with a mail containing .pdf of the article. The author can use the imprint of his work for the benefit of their career development or for communication with other researchers.

ИЗДАТЕЛ

„За буквите – О писменехъ“
Университет по библиотекознание и
информационни технологии

ДИРЕКТОР

Гл. ас. д-р Диана Стоянова
бул. „Цариградско шосе“ № 119,
ет. 2, кабинет 213
София 1784, България
тел.: +359 879 14 83 85
е-поща: d.stoyanova@unibit.bg

Списание „Издател“ излиза два пъти
годишно: книжка 1 – януари – юни;
книжка 2 – юли – декември.
Формат: 70/100/16. Печатни коли: 5.

PUBLISHER

“Za Bukvite – O pismeneh”
University of Library Studies and
Information Technologies

DIRECTOR

Assist. Prof. Diana Stoyanova, PhD
Tsarigradsko Shosse 119 Blvd.,
fl. 2, office 213
Sofia 1784, Bulgaria
tel.: +359 879 14 83 85
e-mail: d.stoyanova@unibit.bg

Publisher Journal is published twice a
year: book I – January – June;
book II – July – December.
Size: 70/100/16. Printed Quires: 5.

ISSN 1310-4624 (Print)
ISSN 2367-9158 (Online)

ISSN 1310-4624 (Print)
ISSN 2367-9158 (Online)

Очакваме вашите предложения за научни публикации и рецензии, които да бъдат публикувани в декемврийската книжка на сп. „Издател“ (2019), на адрес: publisher@unibit.bg